
A székesfehérvári fiatalok helyzete – 2006

Kutatási beszámoló

A kutatásra Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából került sor. A program megvalósítója az Echo Innovációs Műhely, együttműködő partnere az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet volt. Projekt azonosító: Echo K152/2006

Készítette: Mahler Balázs

A kutatásban való együttműködésért az alábbiaknak szeretnénk köszönetet mondani:

I.István Kereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskola
Arany János Általános Iskola és Speciális Gimnázium
Aranykéz Szakképző Iskola
Árpád Szakképző Iskola és Kollégium
Bugát Pál Egészségügyi és Környezetvédelmi Szakképző Iskola
Ciszterci Szent István Gimnázium
Deák Ferenc Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola
Gárdonyi Géza Szakiskola
Gróf Széchenyi István Műszaki Szakközépiskola
Hunyadi Mátyás Közgazdasági Szakközépiskola
Jáky József Műszaki Szakközépiskola
Kodály Zoltán Általános Iskola, Gimnázium és AMI
Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola
Tatay Sándor Alapítványi Gimnázium
Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola
Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola
Vasvári Pál Gimnázium
Váci Mihály Ipari Szakképző Iskola és Kollégium
Vörösmarty Mihály Ipari Szakképző Iskola

Echo Innovációs Műhely
H-8000 Székesfehérvár, Forgó u. 15.
Tel: (22) 502-276 Fax: (22) 379-622
projekt@echosurvey.hu, www.echosurvey.hu

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	3. o.
1. Bevezető	4. o.
2. A vizsgált tanulók demográfiai helyzete	8. o.
3. Családi háttér	16. o.
4. Ifjúsági érdeklődés	22. o.
5. Szabadidő	26. o.
6. Ifjúsági szolgáltatások	33. o.
7. Felnőtté válás	35. o.
8. A város és a fiatalok	40. o.
9. Jövőkép	49. o.
10. Ifjúsági info-kommunikációs helyzet	53. o.
12. Környezettudatos gondolkodás	58. o.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A székesfehérvári fiatalok helyzetének felméréséhez az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet 1000 fős középiskolai reprezentatív kutatást végzett a városban 2006 tavaszán. Fontosabb eredmények:

- A megkérdezett fiatalok több mint kétharmada él teljes családban, mindkét szülőjével együtt, a nem fehérvári tanulóknál ez az arány valamelyest magasabb.
- A diákokat arról is megkérdeztük, milyenek ítélik a család anyagi helyzetét. A válaszadók több mint harmada (37 százalék) azt mondta, hogy a családjuk gond nélkül megél, további 32 százalék ügyes beosztással jön ki a jövedelméből. A megkérdezettek csaknem huszonhárom százalékának családját közvetlenül érinti a munkanélküliség.
- Jól látszik az érdeklődési indexen, hogy a fiatalok többségét a város politikai, gazdasági eseményei nem érdeklik, a kulturális programok pedig egyáltalán nem. Leginkább a városi sportesemények vonzzák őket.
- A legnépszerűbb, minden nap forgatott médium Székesfehérváron a Fejér Megyei Hírlap, rádiók közül a Fehérvári Rádió. Ugyanakkor a székesfehérvári középiskolások kedvenc szabadidőtöltése mégis a televíziózás, 71 százalékuk naponta leül a képernyők elé, további húsz százalék pedig legalább heti rendszerességgel.
- A segítő szervezetek ismertsége, elismertsége és a beléjük vetett bizalom csekély, elsősorban a családhoz és a barátokhoz fordulnak, ha valami problémájuk van.
- Egy ifjúsági szolgáltató házban legtöbben a szórakozáshoz kapcsolódó szolgáltatásokat látnák szívesen, sokan említették meg a sportot is.
- A fiatalok inkább optimisták, 57 százalékuk látja a várost fejlődőnek, míg hanyatlónak csupán 6 százalékuk, 30 százalékuk szerint stagnál. Szignifikáns különbséget a válaszokban mindössze a nemek összehasonlításában tapasztaltunk, a lányok kevésbé látják kielégítőnek a város teljesítményét.
- Igen biztató előrelépésnek tűnik az évtized eleji eredményekhez képest az, hogy a megkérdezetteknek mindössze 7 százaléka az, aki egyáltalán nem használ számítógépet, a többiek valamilyen formában hozzájutnak. Minden ötödik fiatal használja viszont csak tanulásra, 41 százalékuk elsősorban szórakozásnak tekinti.
- Felfedezhető valamilyen mértékű környezeti érzékenység a fiatalok körében. A várost szennyezés szempontjából átlagos magyar településnek tekintik, participáció tekintetében pedig természetesen a könnyebb utat választják: csupán minden ötödik fiatal hajlandó az átlagnál nagyobb áldozatot hozni a környezet megóvása érdekében.

1. Bevezető

1.1 A kutatás háttere

Köztudomású, hogy a kilencvenes évek társadalmi-gazdasági és politikai változásai jelentősen átrendezték és egyben szegregálták az emberek értékhierarchiáját. Felmerült a tradicionális családi értékekhez való visszatérés gondolata éppen úgy, mint az ezzel élesen szembenálló piaci alapokon nyugvó, fogyasztáscentrikus attitűd. Ezzel egyidejűleg megindult a generációs korszakváltás folyamata is. Azok a tanulók, akik a kilencvenes évek elején, közepén kezdték iskolai pályafutásukat, már teljes mértékben a megváltozott gazdasági és társadalmi környezetre szocializálódnak, s ennek jellemzői áthatják életük minden területét, így a családi viszonyait, az iskolával kapcsolatos elvárásait, az identitásukat, a szabadidős preferenciájukat, a mentálhigiénés állapotukat, a közéleti és politikai kultúrájukat, a médiahasználati és fogyasztási szokásaikat illetve a jövőre vonatkozó terveiket egyaránt.

Mivel az értékrendi és szemléletbeli változás az ifjúsági problémák struktúrájában is módosítást okozott, a fiatalok életéért felelősséget érző helyi közösségnek, családoknak, civil szervezeteknek és önkormányzatoknak fontos megismerni az új generáció sajátosságait, jellemzőit, problémáit.

Az önkormányzatok ifjúságpolitikai tevékenységének közvetlen jogforrása az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról, melynek 8. §-ában a települési önkormányzat feladatai között a törvény - 1994 óta¹ - felsorolja a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodást. Ezen belül a törvény értelmében a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, milyen ifjúsági feladatokat, milyen mértékben és módon lát el. Az önkormányzatok ifjúsági feladataik finanszírozásának kérdése egyelőre rendezetlen. A készülő ifjúsági törvény nemcsak a kötelező keretfeladatokról, hanem az azok ellátásához rendelt forrásokról is rendelkezik majd. Ezen feladatok helyi szintű lebontása sem képzelhető el empirikus adatok nélkül. Kutatásunk ehhez a munkához is orientációs alapot kíván nyújtani.

1.2 A kutatás célja

Székesfehérváron a korábbi években volt már speciális ifjúsági problémára, célcsoportra fókuszáló (fogyasztóvédelmi, információs kutatások) és általános jellegű, átfogó kutatás is. Az olyan általános helyzetképek, melyek a fiatalok életének egészét próbálják átfogni és hiteles információkat adni, melyek ismeretében célzottan lehetett meghatározni az ifjúsági projektek, intervenciók programok irányultságát,

---

¹ 1994. évi LXIII. törvény 3.§ (1) bekezdése

azonban szükségszerűen felületesek is egy kicsit.

Jelen kutatás elsődleges célja egy az aktuális általános kép megrajzolása elsősorban az alábbi témakörökben:

- Családi háttér
- Életmód, szabadidős preferenciák
- környezetvédelem
- Felnőtté válás és posztadoleszcens kor problémái
- Korosztályi info-kommunikációs helyzet
- Lokálpatriotizmus és az érzelmi kapcsolat a várossal

Eddigi tapasztalataink alapján az ifjúsági problémák megismerésének egyik leghatékonyabb módja a középiskolások problémáinak, életének figyelemmel kísérése, ennek megfelelően a kutatást is rájuk fókuszáltuk kitekintéssel a 18-20 éves, technikus tanulókra is.

1.3 Alkalmazott módszertan

A városi ifjúságkutatás elsősorban egy nagy létszámú tanulói kérdőíves vizsgálatból áll. A tanulói vizsgálat empirikus adatgyűjtésére önkitöltős kérdőívek segítségével 2006. március-áprilisában került sor. A középiskolás diákok a 8 oldalas, 178 kérdést tartalmazó kérdőíveket tanórákon töltötték ki. Mivel a tanulónak minden körülmények között biztosítani kellett a válaszadás önkéntességét és anonimitását, a tanulókkal a kitöltés előtt a pedagógusoknak ismertetni kellett a kutatás célját, el kellett mondani, hogy a kérdőív kitöltése önkéntes és névtelen, valamint fel kellett hívni a tanulók figyelmét arra, hogy az elemzést és az értékelést külső szakemberek, kutatók fogják végezni. A kitöltött kérdőíveket a pedagógus az osztály jelenlétében behelyezte egy borítékba, lezárta, és két diák aláírta a lezárt borítékot. A lezárt borítékokat a kutatás helyi koordinátora gyűjtötte össze.

Az alapsokaság (amiből a mintavétel történt) a 9-13. évfolyamos osztályokat jelenti a városban. Ez mindösszesen 19 iskolában 413 osztályt jelent (11015 tanulót), ebből vettünk rétegzett valószínűségi mintát, összesen 37 osztály tanulót kiválasztva. A kutatás során az 1027 kiosztott kérdőívől mindösszesen 847 tanulótól kaptunk vissza értékelhetőket, ez az alapsokaság (az összes 9-13 évfolyamos tanuló) 8 százalékát teszi ki. A mintába kerülő osztályközösségeket az iskolák által közölt alapadatok alapján határoztuk meg, figyelembe véve az évfolyam és intézménytípus szerinti megoszlást. Mivel több iskolában voltak az adatfelvétel idején hiányzó tanulók, a hiányzásból és az esetleges válaszmegtagadásból fakadó kismértékű torzulást az évfolyam és az iskolatípus szempontja szerinti matematikai-statisztikai súlyozással korrigáltuk. A súlyozás után a minta évfolyam és iskolatípus szerint pontosan reprezentálja a székesfehérvári diákokat. A mintába az alábbi iskolák osztályai kerültek:

Iskola neve	Kérdezett osztályok száma	Tervezett minta (fő)
Aranykéz Szakképző Iskola	1	26
Árpád Szakképző Iskola és Kollégium	7	221
Ciszterci Szent István Gimnázium	1	37
Deák Ferenc Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola	2	68
Gróf Szépcsenyi István Műszaki Szakközépiskola	5	141
Hunyadi Mátyás Közgazdasági Szakközépiskola	2	62
Jáky József Műszaki Szakközépiskola	2	47
Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola	2	51
Tatay Sándor Alapítványi Gimnázium	1	12
Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola	2	62
Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola	2	66
Váci Mihály Ipari Szakképző Iskola és Kollégium	1	22
Vasvári Pál Gimnázium	2	66
Vörösmarty Mihály Ipari Szakképző Iskola	7	146
Összesen	37	1027

A mintavételi hiba nagysága városi szinten +/- 2-3 százalék az adott kérdésre válaszolók számától függően 95 százalékos megbízhatósági szinten, binomiális változónál². Ez azt jelenti, hogy az általunk mért eredmények legfeljebb ennyivel térnek el attól az eredménytől, amit akkor kapnánk, ha minden középiskolás diákot megkérdeznénk a városban.

1.4 Adatfeldolgozás

A kérdőívből kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük.

Egyes kérdéseknél azt kértük a válaszolóktól, hogy értékeljenek állításokat, minősítsenek társadalmi cselekedeteket, problémákat, intézményeket négy illetve ötfokú skálán. Ezen kérdések esetében a kapott értékeket egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százas értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, ellenszenvet stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, rokonszenvet stb.) jelez.

Más kérdéseknél - ahol pozitív vagy negatív tendenciát lehetett prognosztizálni - a százalékos értékeket egy ún. mérleg-indexre vetítettük. Ez esetben a kapott szám egy -100 és +100 közötti érték, ahol az egyöntetű pozitív tendenciát a pozitív, míg az egyöntetű negatív tendenciát a negatív véglet mutatja. A mérleg-indexen a nulla körüli értékek fejezik ki a változatlan helyzetet.

Az elemzés során a gyakrabban használt egyváltozós elemzési technikák (gyakoriság, átlagok

² Ez azt jelenti, hogy ha a kutatást 100 alkalommal megismételjük, ebből 95 esetben a kapott eredmények beleesnének

stb.) mellett a rejtett tartalmak, tendenciák vázolására ún. többváltozós matematikai-statisztikai módszereket is használtunk. A leggyakoribb többváltozós elemzési formák a következők:

- * A korrelációs elemzés azt mutatja meg, hogy az egyes változók megítélése mennyiben hasonló. Ha van köztük hasonlóság (vagyis pozitív korreláció), akkor ezt egy korrelációs együttható fejezi ki, melynek értéke -1 és +1 között lehet. Minél magasabb ez az érték, annál nagyobb a hasonlóság a megítélésben. A megítélési hasonlóságot korrelációs mátrixon ábrázoljuk.
- * A faktoranalízis arra szolgál, hogy sok változóból (például egy hosszú kérdéssorból) kevesebb, jobban kezelhető egységeket kapjunk. Az eljárás alapja itt is az egyes változók megítélésének hasonlósága, de itt változó-csoportokat, megítélési mintázatokat kapunk végeredményül. Az egyes csoportokba tartozó itemekhez faktorsúlyokat rendel a számítógép (-1 és 1 között), amelyek azt fejezik ki, hogy az adott item, változó vagy állítás mennyire befolyásolja az adott faktor összképét. Minél inkább távol van a nullától ez a szám, annál jelentősebb az adott item befolyása az adott faktorra, (ha negatív ez a szám, akkor az adott item éppen ellenkező előjellel befolyásolja a faktort, mint pozitív faktorsúlyú társai).
- * A klaszteranalízis nem a változókból, hanem a válaszadókból képez csoportokat (klasztereket), aszerint, hogy egyes kérdéseket, kérdéssorokat mennyire hasonlóan ítélték meg. Ezzel lehetővé válik, hogy egy-egy témakör (akár viszonylag sok kérdéssel) megítélése szerint csoportosítsuk a válaszadókat, és a csoportokat utána elemezzük akár társadalmi-demográfiai összetételük, akár más kérdésekre adott válaszaik alapján.

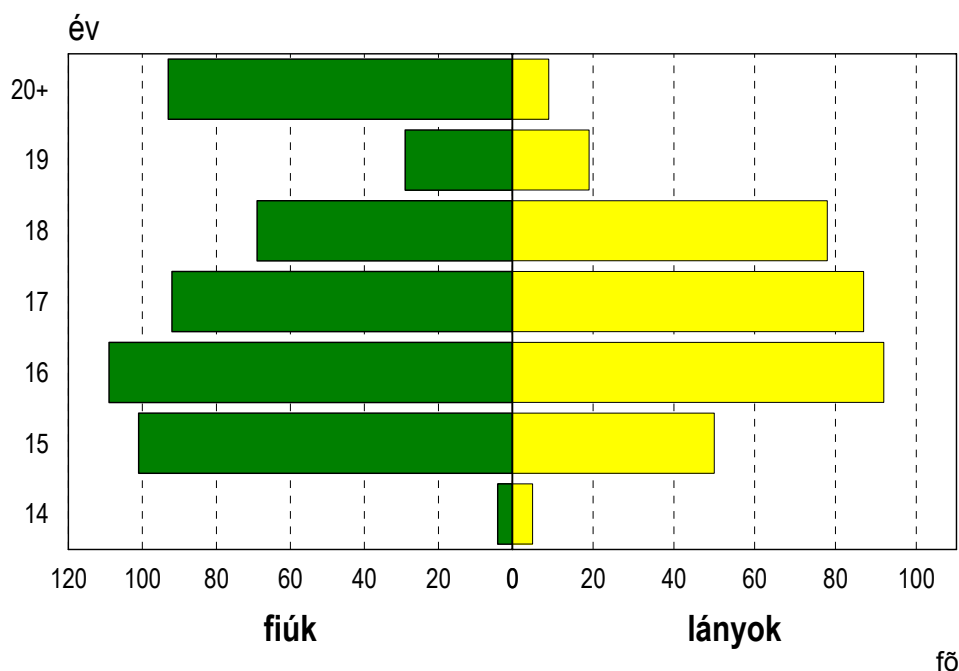
abban a sávba, amit a mintavételi hibához számoltunk.

2. A vizsgált tanulók demográfiai helyzete

Mielőtt belekezdenénk a tanulói kérdőíves kutatás részletes tartalmi ismertetésébe, szükséges, hogy a vizsgált népesség demográfiai helyzetét, összetételét ismertessük, mert vannak olyan tendenciák, jelenségek, amelyek csak ennek fényében érthetőek.

A társadalomtudományi vizsgáldások alapvető demográfiai változója közé tartozik az életkor. A vizsgált tanulói korosztályban (középiskolások) a tanulók 64 százaléka fiatalok (tehát jogi értelemben korlátozottan cselekvőképes) a mintában, s a maradék 36 százalék számít jogilag felnőttnek, aki betöltötte már a 18. életévét. A mintába került tanulókat három életkori csoportba soroltuk az elemzés során, 14-15 évesek (19 százalék), 16-17 évesek (45 százalék) és 18 évesek vagy idősebbek (36 százalék). A kérdezett tanulók átlagéletkora 17.14 év, mely iskolatípusonként természetesen eltérő. A gimnáziumokban az átlagos életkor 16.81 év, a szakiskolákban, szakmunkásképzőkben 17.12, a szakközépiskolákban 16.56 év, az érettségire épülő képzésben érhető módon magasabb (20.68) év.

A vizsgált tanulók korfája

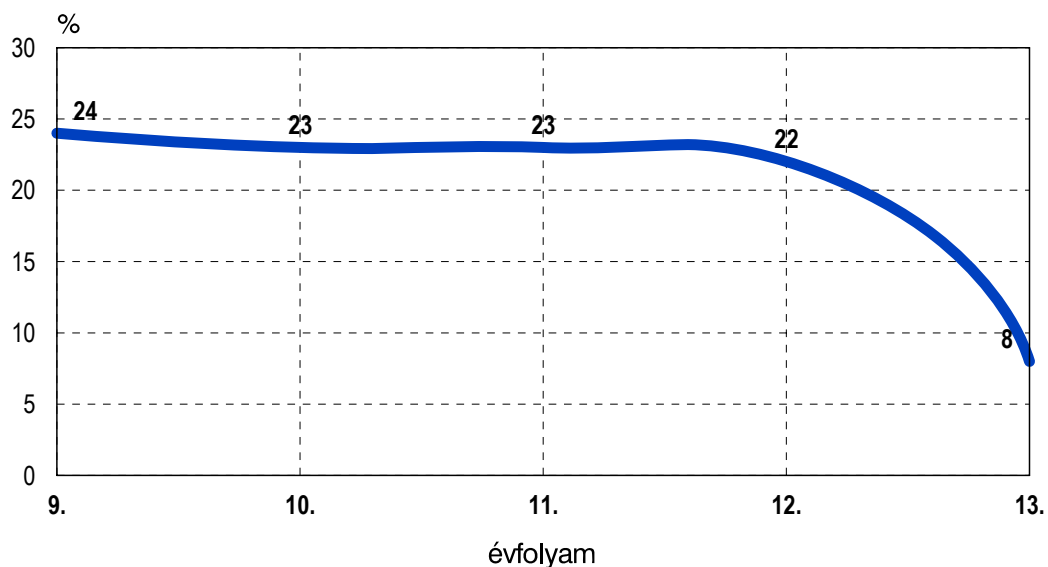

A vizsgált fehérvári iskolákban a 9-11 évfolyamon nagyjából egyenlő arányban vannak a tanulók (23-24 százalék). A 12. évfolyamosok a mintában 22 százalékot tesznek ki. Érettségi utáni képzésben (13 évfolyam) is többen részt vesznek, ám arányuk érthetően sokkal alacsonyabb (8 százalék), hiszen eddigre már többen belépnek a munkaerőpiacra vagy pedig a felsőoktatásba. Ennek

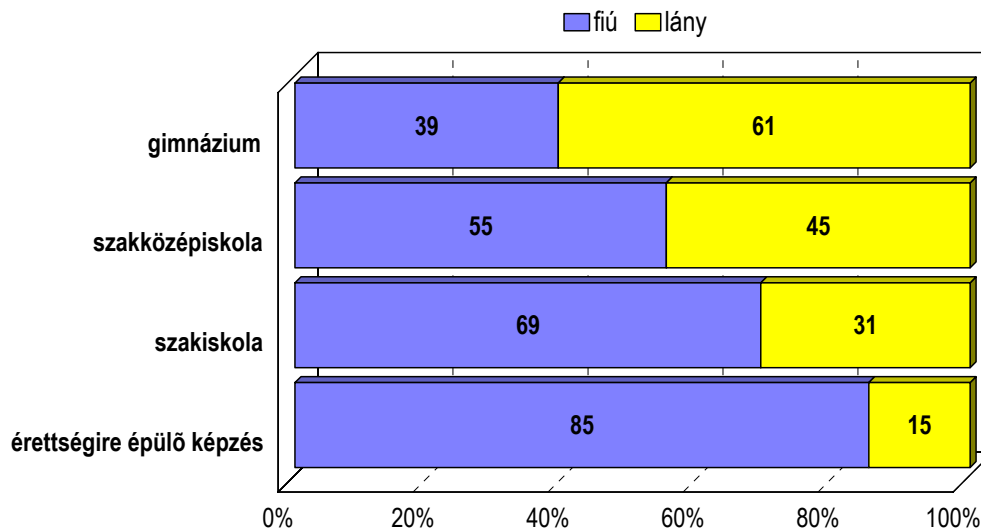
megfelelően az egyes iskolatípusok között eltérő a válaszolók évfolyam szerinti megoszlása is. Összehasonlítva a tanulók évfolyam szerinti megoszlását a korábbi évek adataival, kiderült, hogy - elsősorban a szakiskola és szakmunkásképzés négy évvessé válásának köszönhetően - kiegyensúlyozottabbá vált az egyes évfolyamokon tanulók aránya, másrészt pedig jellemző tendencia a 90-es évekhez viszonyítva, hogy folyamatosan nő az érettségire épülő szakképzésben (pl. technikai képzés, felsőfokú szakképzés más OKJ-s képzések) résztvevők aránya.

A válaszolók évfolyam szerinti megoszlása

A válaszolók nem szerinti összetétele kicsit eltér a korcsoportra jellemző általános demográfiai helyzettől, a fiúk és a lányok aránya között különbség látható a fiúk „javára”, a tanulók 59 százaléka fiú, 41 százaléka pedig lány. A tanulók nemek szerinti összetételét az egyes iskolatípusok dimenziójában vizsgáljuk - ahogy az várható volt - komolyabb eltérés tapasztalható. Míg a szakközépiskolákban résztvevő iskolások nemi aránya viszonylag kiegyenlített, ezzel szemben a szakiskolákban és az érettségire épülő képzésben már jóval többen vannak a fiúk, míg a gimnáziumokban inkább lány dominancia érvényesül. A technikai képzésben résztvevők között a fiúk sokkal nagyobb arányban szerepelnek a mintában, mint a lányok. Ennek az az oka, hogy ugyan a városban nagyon sok érettségire épülő OKJ-s képzést nyújtó intézmény van, azonban ezeknek csupán töredéke önkormányzati fenntartású, ahol viszont jellemzően „fiús” szakokat indítanak. A kutatás kiterjedt ugyan a többi intézményre is, de jelentős részük megtagadta a kutatásban való részvételt.

A tanulók nemek szerinti megoszlása

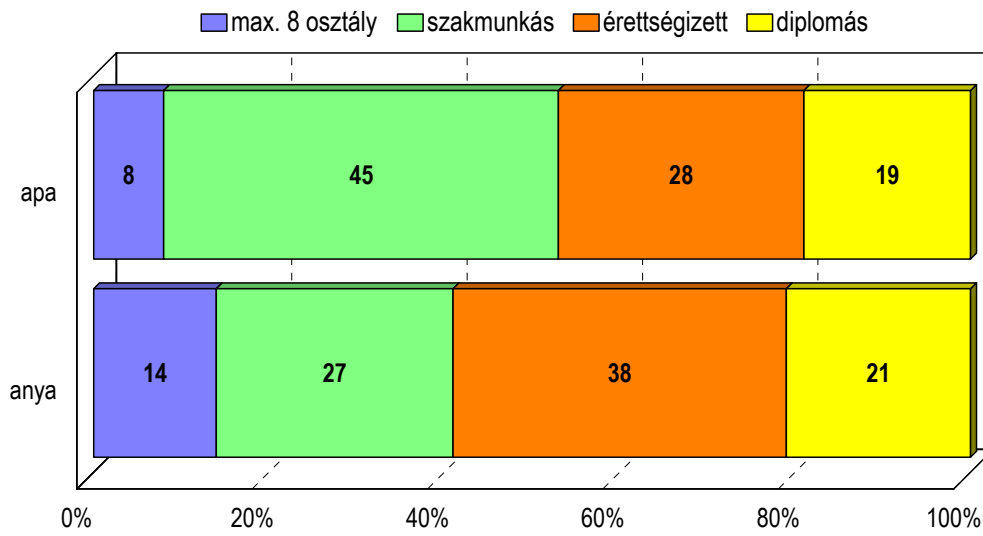

Eddigi tapasztalataink alapján a legfontosabb magyarázó változók egyike a szülők iskolai végzettsége, azon belül is az apa iskolázottsága. A jelenleg Székesfehérváron tanuló 9-13 évfolyamos diákok 8 százalékának édesapja csak nyolc osztályt, vagy kevesebbet végzett, 45 százalékuk kitanult valamilyen szakmát, további 28 százalék édesapja le is érettségizett. A diplomás apák aránya 19 százalék, ami valamelyest magasabb, mint más hasonló méretű városok átlaga. Az édesanya iskolai végzettsége részben jobb, részben rosszabb mint az apa végzettségi szintje, a képzetlenek aránya kétszerese az apáénak (14 százalék), a szakmával rendelkezők aránya viszont majdnem feleakkora (27 százalék), érettségivel 10 százalékponttal több rendelkezik (38 százalékuk), és egy kicsit magasabb a diplomások aránya is (21 százalék) körükben. Az apa és az anya iskolai végzettsége között szoros korreláció van ($r=0.588$), ami azt jelenti, hogy a szülők általában hasonló kulturális (iskolázottsági) közezből kerülnek ki.

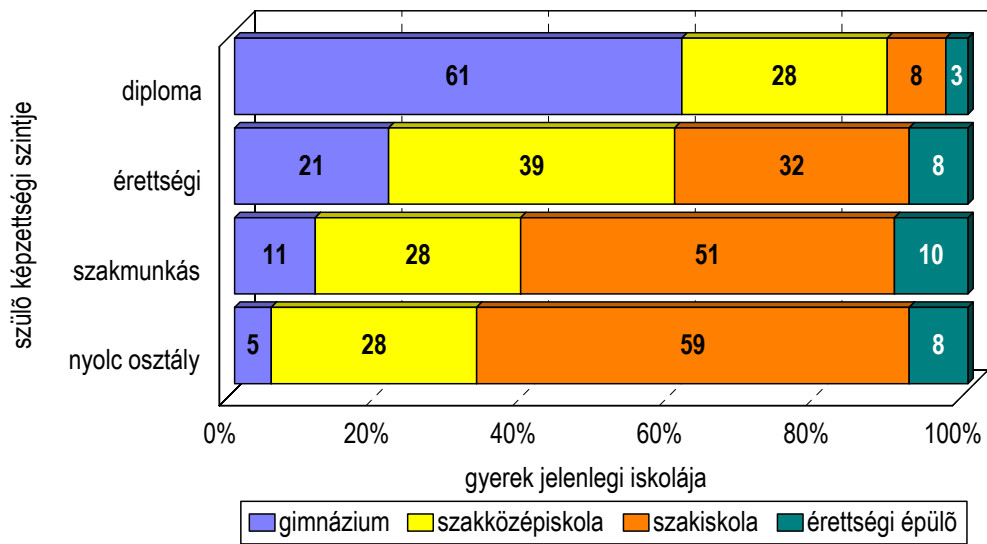
Összevetve a városban helyben lakó illetve a bejárós tanulók szüleinek képzettségi szintjét kiderül, hogy a város, természetes módon kulturális tőkében gazdagabb, mint a környező kistépelülések, mert míg a Székesfehérváron lakó tanulók szüleinek 33 százaléka diplomás, s 32 százalékuk érettségizett, addig a kollégisták illetve a környező településekről naponta bejáró tanulók szüleinek csak 10 százaléka diplomás, s 26 százaléka érettségizett.

Jellemző, hogy a teljesen képzetlen szülők gyerekei között jóval átlag alatti az érettségit adó iskolába járó fiatalok aránya, s ez a kulturális tőke hátrányának újratermeléséről ad hírt s egyben jelentős felzárkóztató, integrációs projektek indítását teszi szükségessé.

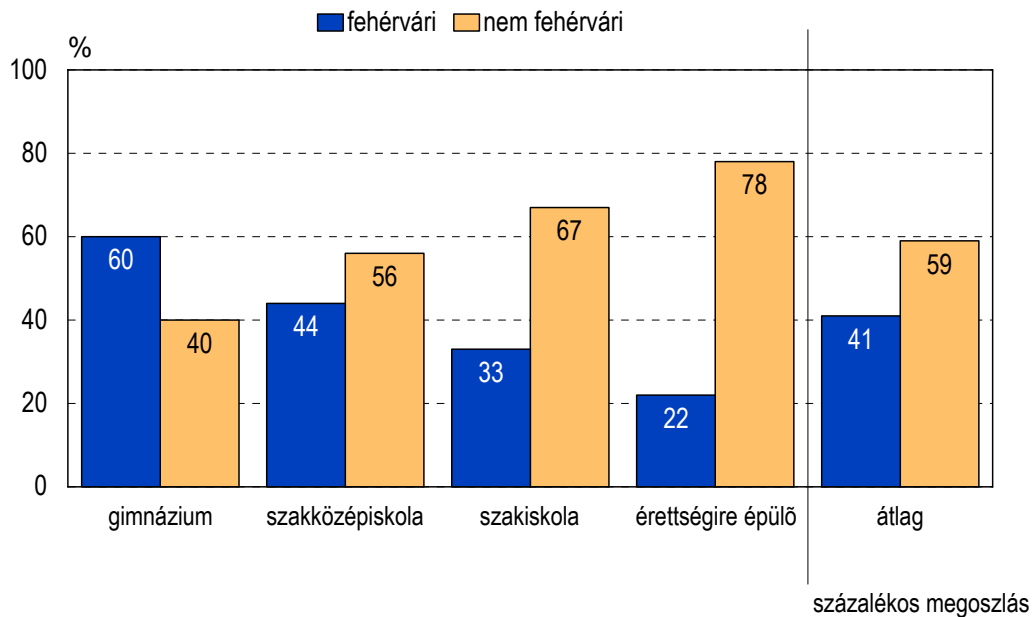
A szülők iskolai végzettségének megoszlása

Az apa iskolai végzettségének hatása a gyermek képzettségére

A lakóhely iskolatípusonkénti megoszlása

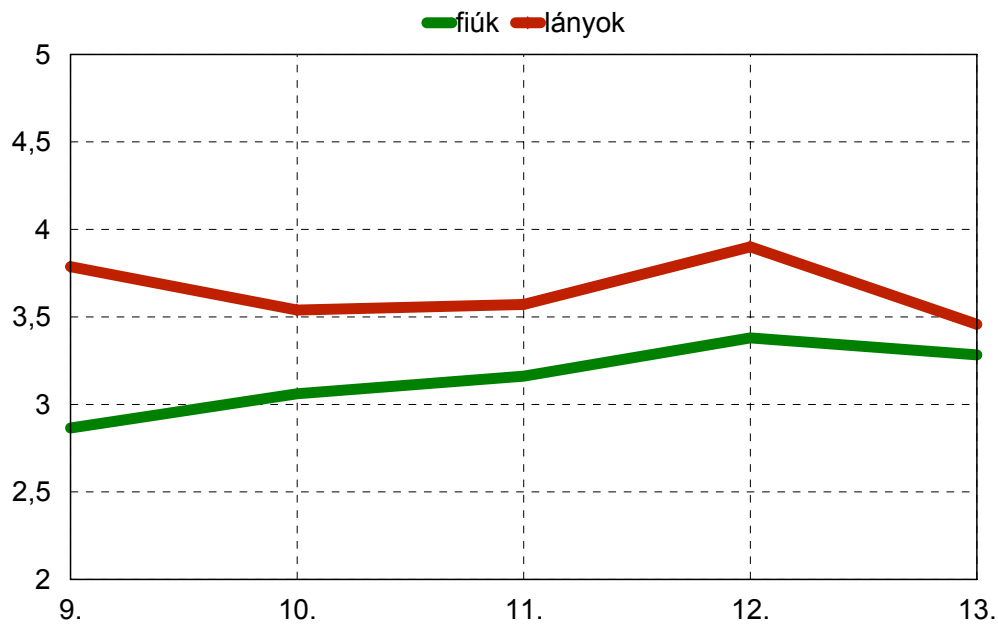

A városban tanuló diákok több mint fele, 59 százaléka naponta jár be a környező kisebb településekről, 41 százalékuk helyi lakos. Iskolatípusonként vizsgálva a kérdést elmondható, hogy a legnagyobb arányban a gimnáziumokban vannak fehérvári diákok (60 százalékban). Az érettségire épülő képzésekben, a szakközépiskolákban és a szakiskolákban is ugyanakkor az átlagnál magasabb az aránya a nem fehérvári fiataloknak.

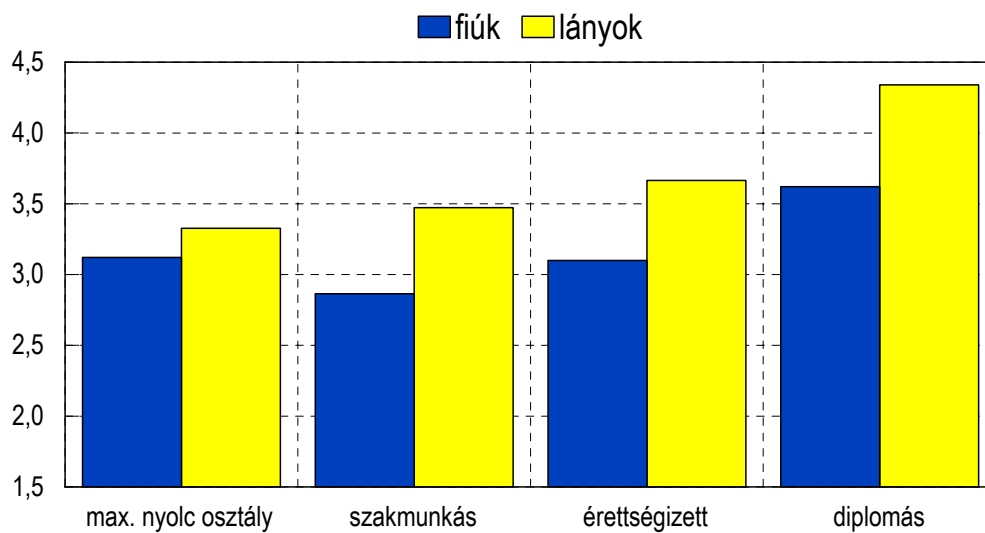
A kérdőívben arra is megkértük a tanulókat, hogy nyilatkozzanak iskolai teljesítményükről, megkérdeztük a legutóbbi félévi tanulmányi átlagukat. A városban tanuló diákok összesített átlaga közepes, számszerűsítve 3,32. Ha nominálisan kategorizáljuk a tanulmányi átlagokat, a diákok 14 százaléka minősül gyenge tanulónak (1-2,50 közötti átlag), további 42 százalékuk közepes eredményt ért el a legutóbbi félévben (2,51-3,50 közötti átlag). Ennél jobb átlagot produkált a tanulók 44 százaléka. 4,5-ös, tehát jeles átlagot ért el 10 százalékuk. Ha összehasonlítjuk az egyes iskolatípusok adatait - ahogy az várható volt - azt tapasztaljuk, hogy a legmagasabb tanulmányi átlagot a gimnáziumok tanulói produkálták (4,28), a szakközépiskolások átlaga 3,18. A szakiskolákban közepes alatti átlag született 2,93.

A nemek összehasonlításának eredményeképp azt tapasztaljuk, hogy a lányok, évfolyamok mentén vizsgálva jobb tanulók, mint a fiúk, a középiskolai évek alatt végig megmarad közöttük a félpontnyi átlagkülönbség.

A tanulók tanulmányi eredménye

Tanulmányi átlag az apa képzettségének dimenziójában

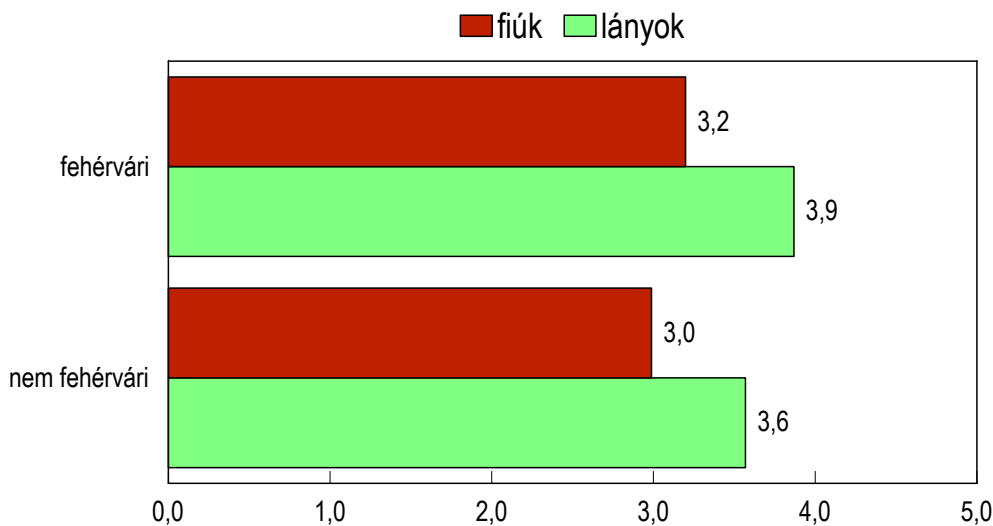
A tanulmányi átlagokat vizsgálva fel kell hívni a figyelmet arra a - pedagógusok által jól ismert - tényre, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülő gyermeke, mivel több kulturális tőkével rendelkezik, jobban meg tud felelni az iskolai elvárásoknak, s az iskolákat leginkább ők tudják

“használni” céljaik elérésére.

Míg a diplomás szülők gyermekeinek 74 százaléka jó vagy jeles tanuló, addig az érettségizetteknél 43, a szakmunkás szülők gyerekeinél pedig csak 34 százalék ez az arány. A maximum nyolc osztályt végzett szülők gyermekeinek 63 százaléka közepes, további 9 százaléka pedig kifejezetten gyenge tanuló.

A kulturális tőke hiánya vagy kisebb “mennyisége” most is utolérhető a székesfehérvári/bejárós diákok változó mentén. A bejárós diákok - akik többsége a környező kisebb, hátrányosabb helyzetű településről jár be - tanulmányi átlaga néhány tizeddel minden dimenzió mentén rosszabb.

Tanulmányi átlag a lakóhely dimenziójában

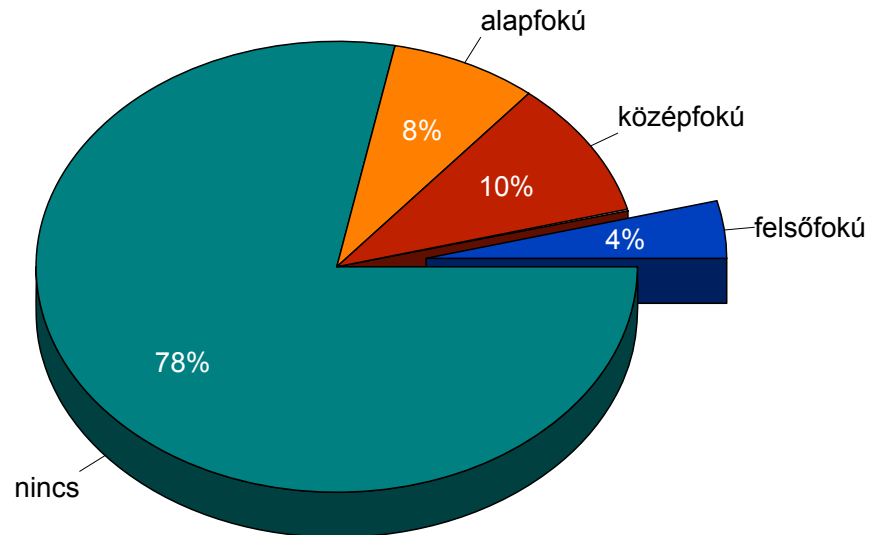

Megkérdeztük a tanulókat arról, hogy eddigi tanulóéveik alatt sikerült-e már nyelvvizsgát megszerezniük. A megkérdezett fiatalok mindegyike válaszolt, 78 százalékuk nem rendelkezik még államilag elismert nyelvvizsgával, ami a középiskolai évek gyakorlatát figyelembe véve nem meglepő, azonban ez az arány mégis nagyon magasnak nevezhető. 8 százalékuk alapfokon, 10 százalékuk középfokon ismer valamilyen idegen nyelvet, míg 4 százalékuk felsősokú bizonyítvánnyal rendelkezik.

Várható eredmény született a korábban vizsgált háttérváltozók összevetéséből kapott adatokból, ismét csak a kulturális többlet volt az, ami meghatározóvá tette a nyelvvizsga létét. A jó, és jeles tanulók nagyobb eséllyel szereznek nyelvvizsga bizonyítványt, mint gyengébb társaik. Ami azonban ennél meghatározóbb, az az iskolatípus: a gimnazisták 43 százaléka rendelkezik valamilyen igazolt nyelvtudással, míg ez az arány a többi típusú intézményben rendre 20 százalék alatt marad. Az

apák iskolai végzettsége szintén meghatározó, a diplomás szülők gyermekeinek 42 százaléka már a középiskolában rendelkezik nyelvvizsgával.

Milyen nyelvvizsgával rendelkezel?

Nyelvvizsga három háttérváltozó összefüggésében

	Nincs nyelvvizsga	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú
Gimnázium	57	4	33	6
Szakközép	83	7	6	4
Szakiskola	85	10	2	3
Technikusi	81	11	5	3
8 osztály	83	12	5	.
Szakmát szerzett	86	7	4	3
Érettségizett	75	9	12	4
diplomás	58	6	28	8
Gyenge	87	9	.	4
Közepes	86	7	4	3
Jó	75	9	12	4
Jeles	44	1	46	9

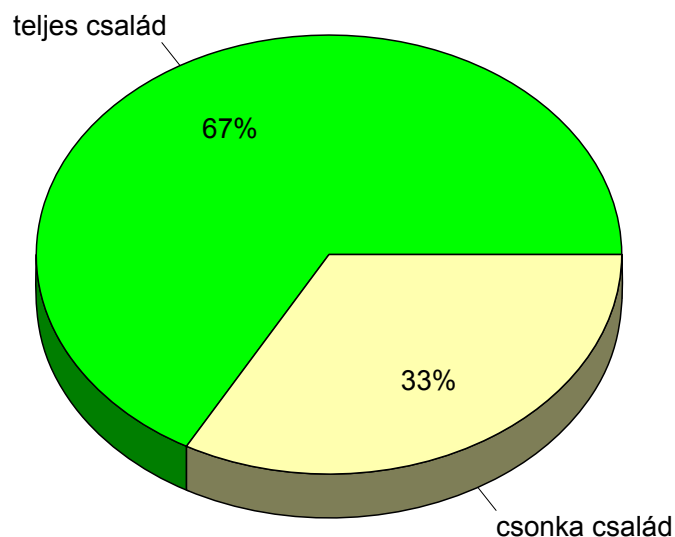
Százalékos megoszlás

3. Családi háttér

Köztudott, hogy az elsődleges szocializációs közeg, a család meghatározó szerepet tölt be az egyén életében. Kutatásunknak is mindenképpen ki kell térnie rá, már csak azért is, mert számos olyan ifjúsági probléma van, melynek gyökere a családban, a családi mintában van. Nemcsak a neveltetés és az erkölcsi szint alakulásának legfontosabb színtere, hanem követendő mintákat, életmódbeli mintázatokat, kulturális tőkét ad át a felnövekvő generációknak, továbbörökíti az adott mikroközösségre jellemző viselkedés iratlan szabályait.

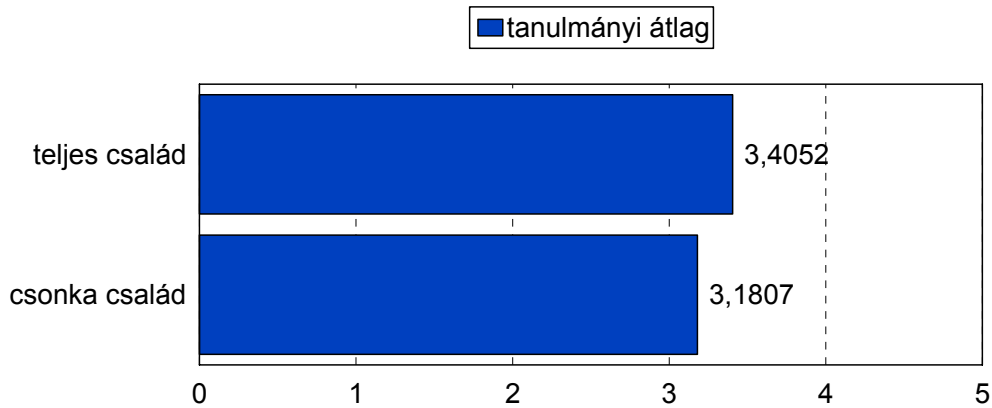
A megkérdezett fiatalok több mint kétharmada él teljes családban, mindkét szülőjével együtt, a nem fehérvári tanulóknál ez az arány valamelyest magasabb. Jól látszik az is, hogy a családi háttér mennyiben befolyásolja a tanulmányi eredményeket: a teljes családok gyermekei szignifikánsan jobb tanulmányi átlagokat érnek el, mint a csonka családokban felnövők. Jelentős eltérés mutatkozik azonban a különböző iskolatípusok szerint is: a megkérdezett gimnazisták 79, a szakiskolások és szakközépiskolások 62-65 százaléka él teljes családban, míg az érettségire épülő képzésekben résztvevő válaszadóknál ez az arány csupán 61 százalék.

A székesfehérvári fiatalok családja

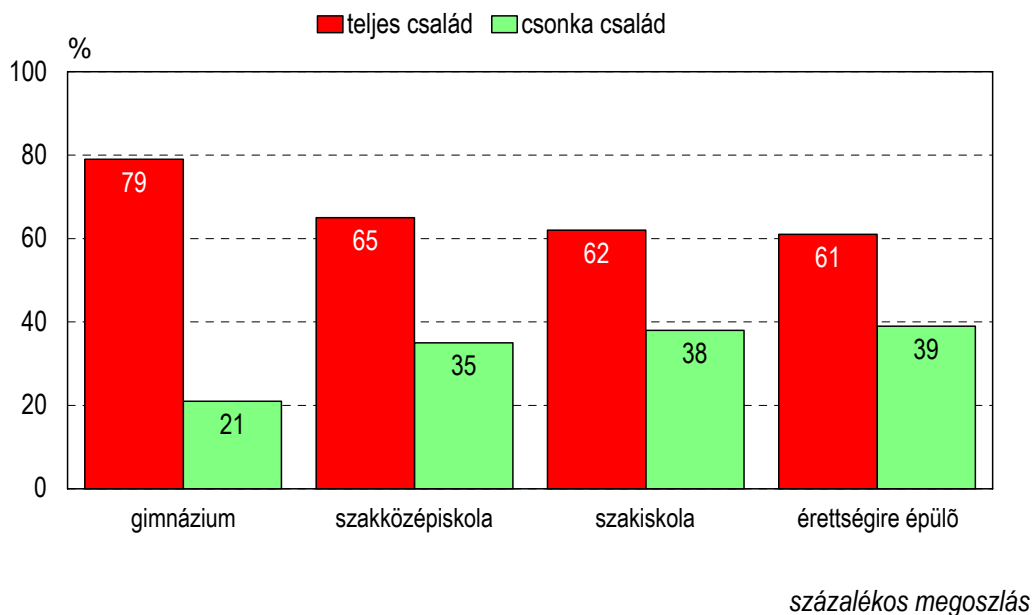

A tanulmányi átlag a családi háttér dimenziójában

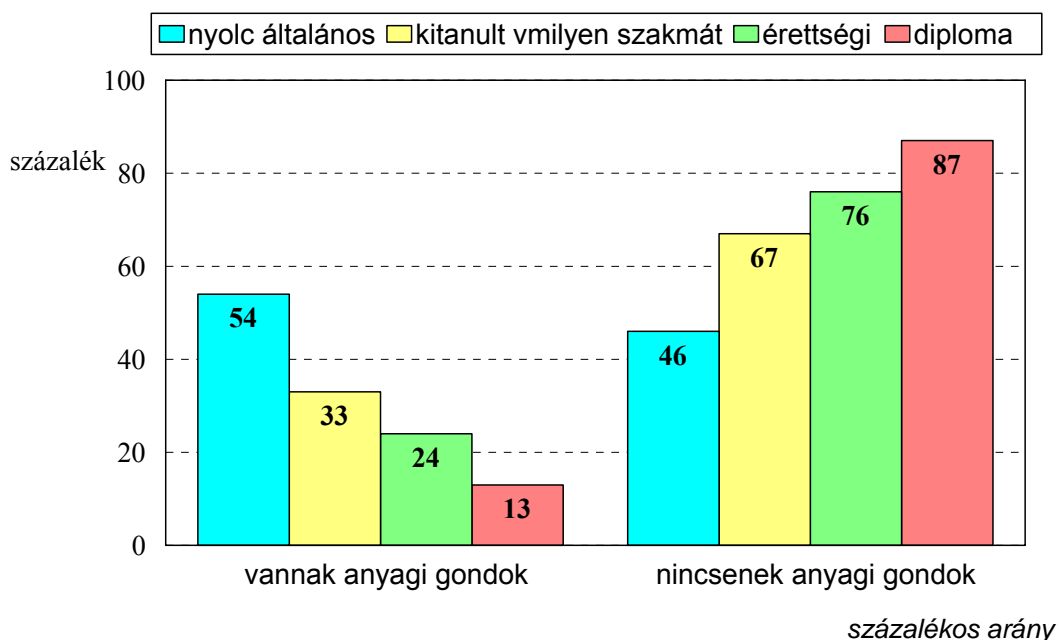
Az iskolatípus a családi háttér dimenziójában

A diákokat arról is megkérdeztük, milyenek ítélik családjuk anyagi helyzetét. A válaszadók több mint harmada (37 százalék) azt mondta, gond nélkül megélnék, további 32 százalék ügyes beosztással jön ki a jövedelemből. Ötödük vallotta azt, hogy néha küszködnek kisebb-nagyobb anyagi

problémákkal, a családok 7 százaléka viszont gyakran néz szembe megélhetési nehézségekkel. A diákok 4 százaléka nem tudta megítélni a kérdést. Nem meglepő eredmény, hogy a csonka családokban élők közül többeknek vannak pénzügyi problémáik. A székesfehérvári és a nem székesfehérvári válaszadók között az anyagi helyzet tekintetében ugyanakkor nincs nagy különbség. Iskolatípusok mentén elemezve a mintát a szakközépiskolás és gimnazista válaszadók családjai vannak a legjobb helyzetben, közel 51 százalékuk gond nélkül él, mindössze 13 százalékuk kerül néha kisebb-nagyobb pénzügyi válságba. A szakiskolások már csak 33 százaléka mondta azt, hogy nincsenek problémáik, azonban 46 százalékuk esetében felmerültek már az elmúlt év során megélhetési nehézségek. A család anyagi helyzetére elsősorban a szülők iskolai végzettsége van befolyással, az alacsonyan kvalifikált, képzetlen családoknak a fele, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkező szülők családjainak csupán egytizede küzd megélhetési problémákkal. Az apa és az anya végzettsége hasonlóan befolyásolja a család anyagi helyzetét.

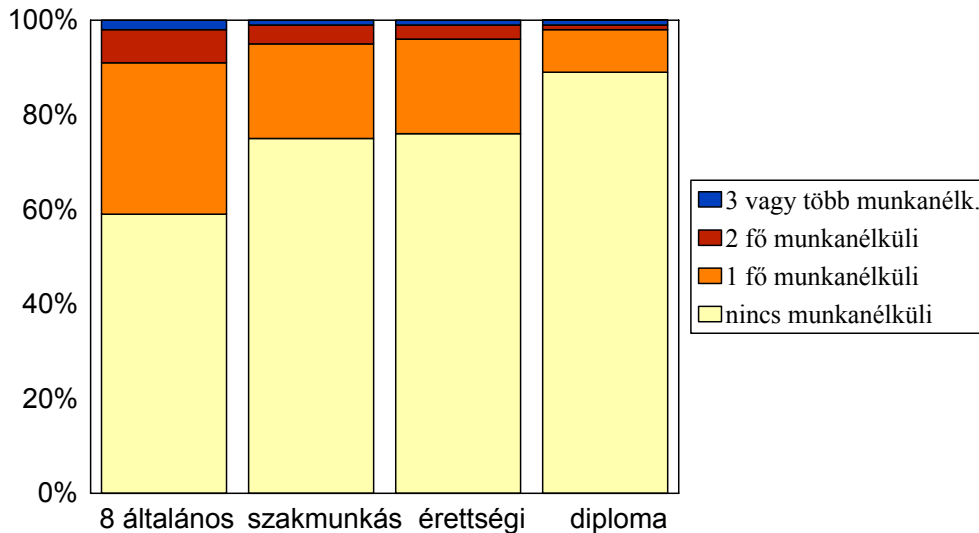
A családok anyagi helyzete az apa végzettségének függvényében

A megkérdezettek huszonhárom százalékának családját közvetlenül érinti a munkanélküliség. A családok 19 százalékában egy, 3 százalékában kettő, 1 százalékában pedig három vagy több munkanélküli akad. A szülők iskolai végzettsége jelentősen befolyásolja, hogy van-e munkanélküli a családban. Ahol az édesapa nyolc általánost végzett, ott a családok 41 százalékát érinti a

munkanélküliség, a diplomás apák családjában ez az arány 11 százalék.

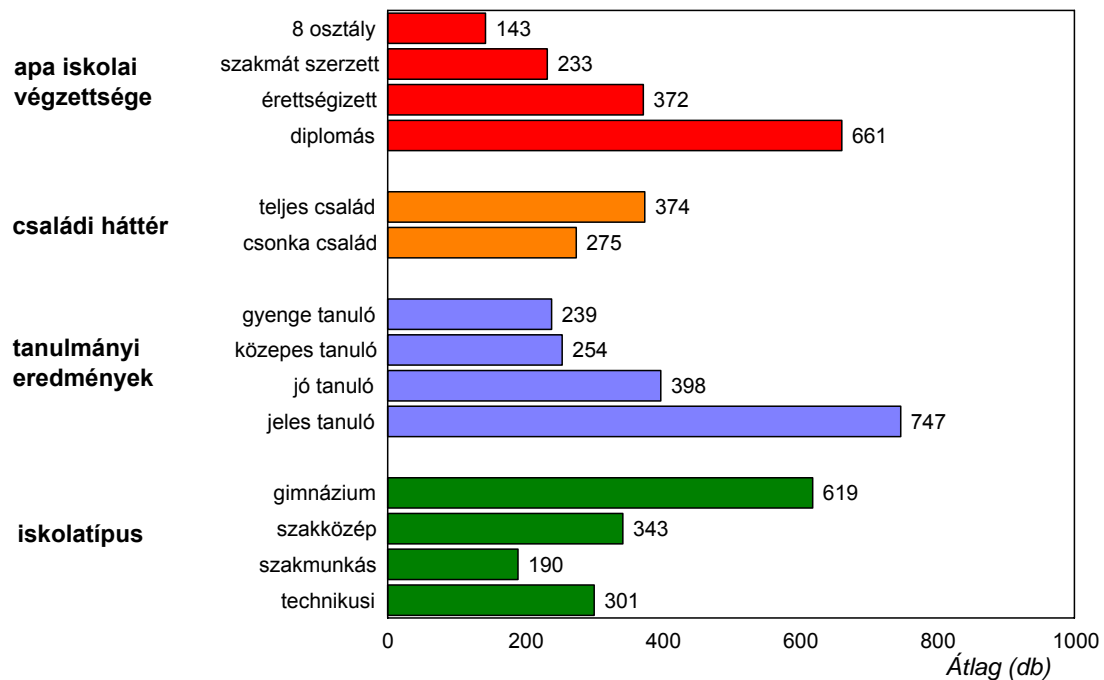
Munkanélküliek száma a családban az apa iskolai végzettségének függvényében

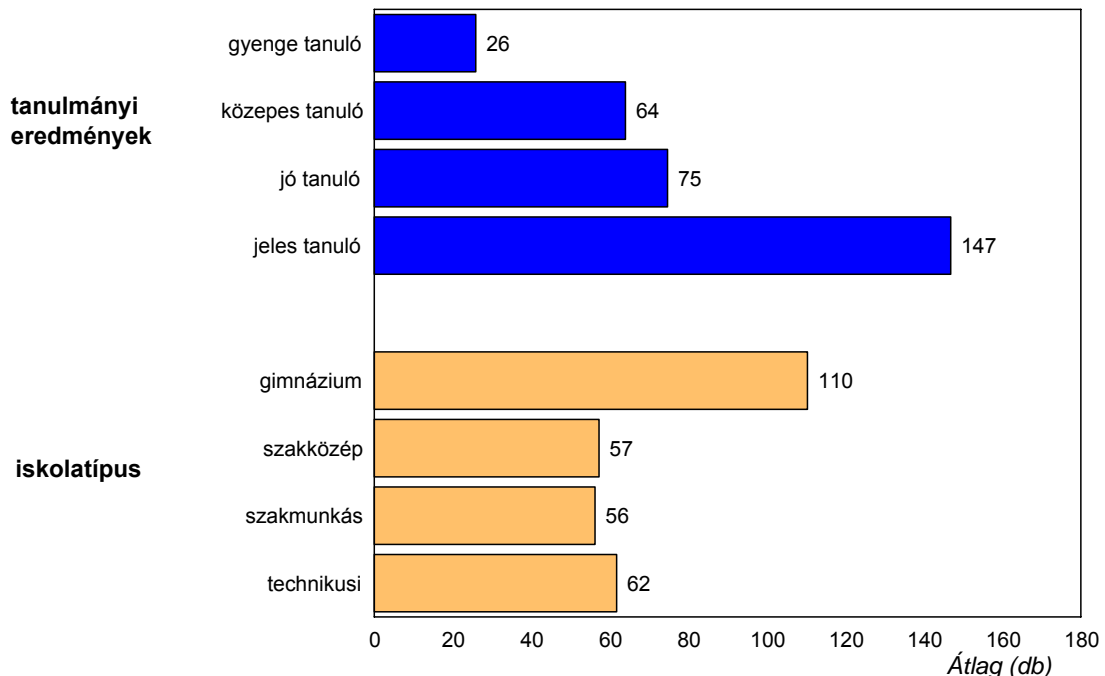
A családi által közvetített kulturális minta egyik fontos aspektusa az olvasás, konkrétan a család által birtokolt könyvmennyiség. A fiatalok 12 százalék választotta azt, hogy családjuk nem rendelkezik egyetlen könyvvel sem, míg 11 százalékuknak egy saját könyvük sincs. A székesfehérvári családok átlagosan 340 könyvvel rendelkeznek, maguk a fiatalok pedig 69-cel. A család által birtokolt könyvek száma szoros összefüggésben van a szülők (elsősorban az apa) iskolai végzettségével, a családi háttérrel, és így a tanulmányi átlaggal is. A magasan kvalifikált szülők családjában a könyvek száma sokkal számosabb, mint az alacsony iskolai végzettségűeknél. A csonka családokban kevesebb könyv található, mint a mindkét szülővel együtt élő tanulóknál. Egy jeles tanuló családjának átlagosan háromszor annyi könyve van, mint egy gyenge tanuló családjának, ugyanígy a gimnáziumban tanulóknak kétszer annyi könyvük van otthon, mint akik szakközépiskolákban végzik tanulmányaikat.

Érdekes azonban az, hogy a fiatalok saját könyvtárának mérete már nem függvénye az apák iskolai végzettségének, és a betöltött életkornak sem. Itt a kulturális háttér nem annyira domináns, azonban az iskolatípus és a fiatalok tanulmányi eredménye még továbbra is befolyásoló tényező.

A család tulajdonában lévő könyvek száma

A fiatalok saját tulajdonú könyveinek száma

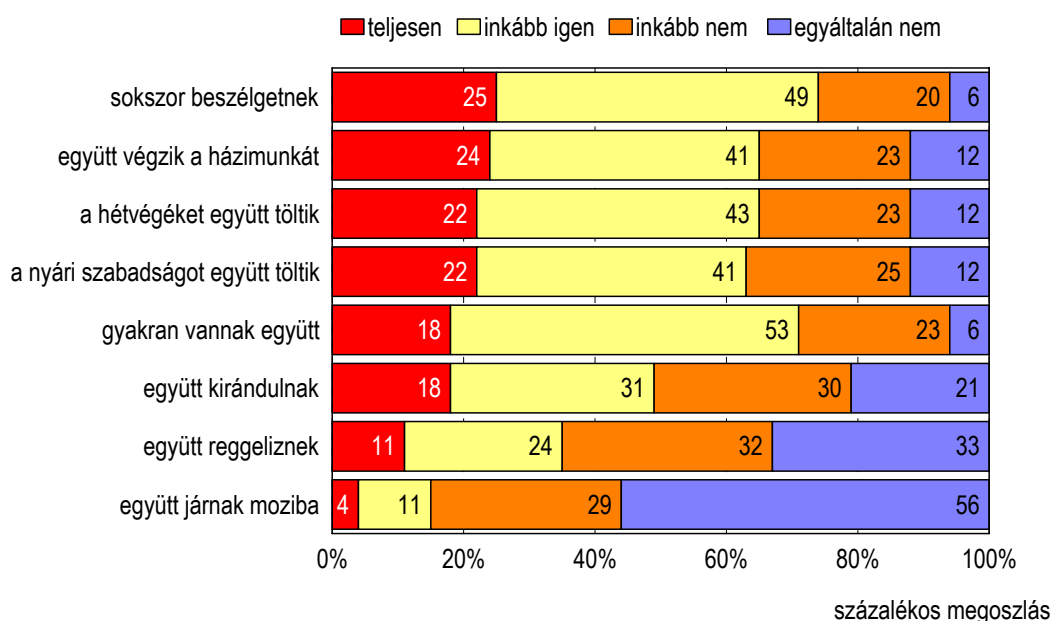
A családi harmónia, a szoros, családtagok közötti érzelmi kötelékek, a mindennapos rítusok, amelyek segítségével kapcsolatot teremtenek egymással a családtagok, egyszóval a szocializációs közeg kihat a fiatalok egész életére. Itt tanulják meg azokat a viselkedési mintákat, amelyeknek egy

részét később maguk is tovább örökítik majd, és jórészt itt dől el az is, hogy milyen minták, sémák alapján próbálják vezetni életüket, mik lesznek azok az elsődleges motivációs preferenciáik.

A fehérvári tanulók körében a családdal együtt végzett tevékenységekre (nyaralás, moziba járás, étkezések, házimunka stb.) fordított idő természetesen az életkor növekedésével csökken. A különböző szórakozási formák közül kamaszkorban a mozizás az, amely jellemzően már korosztályos tevékenység, ezt takarják a székesfehérvári fiatalok válaszai is, hiszen mindössze négy százalékuk mondta azt, hogy jellemzően a családjukkal együtt járnak moziba, míg a válaszadók több mint fele már egyáltalán nem jár szüleivel szórakozni. A tanulók negyede vallott úgy, hogy családjával sokszor beszélgetnek, és együtt végzik a házimunkát. 22 százalékukra teljes mértékben jellemző az, hogy a hétvégéket együtt tölti a család, illetve nyáron is együtt indulnak el nyaralni. A munkahelyi, iskolai kötelezettségek következtében azonban a tanulók harmadánál egyáltalán nem jellemző, hogy családjukkal együtt reggeliznek, és ez gyakorlatilag független a családi háttértől és egyéb háttérváltozóktól. Valószínűleg ez a magyar munkakultúra és életvezetés egyik szerves hozadéka.

A gimnáziumokban tanuló, tehát elsősorban magasan kvalifikált családokban a közös családi programok sűrűbbek, mint a szakközép, illetve szakiskolások esetében, ugyanakkor az apák iskolai végzettségét vizsgálva ez mindössze a közös kirándulásokban mutatható ki szignifikánsan. Az előzőekből már sejteni lehet, de szignifikánsan is kimutatható, hogy a jó tanulók minden vizsgált dimenziót figyelembe véve jellemzően több időt töltenek családjukkal, szorosabb kapcsolatot ápolnak felmenőikkel.

Mennyire jellemző a székesfehérvári családokra, hogy...

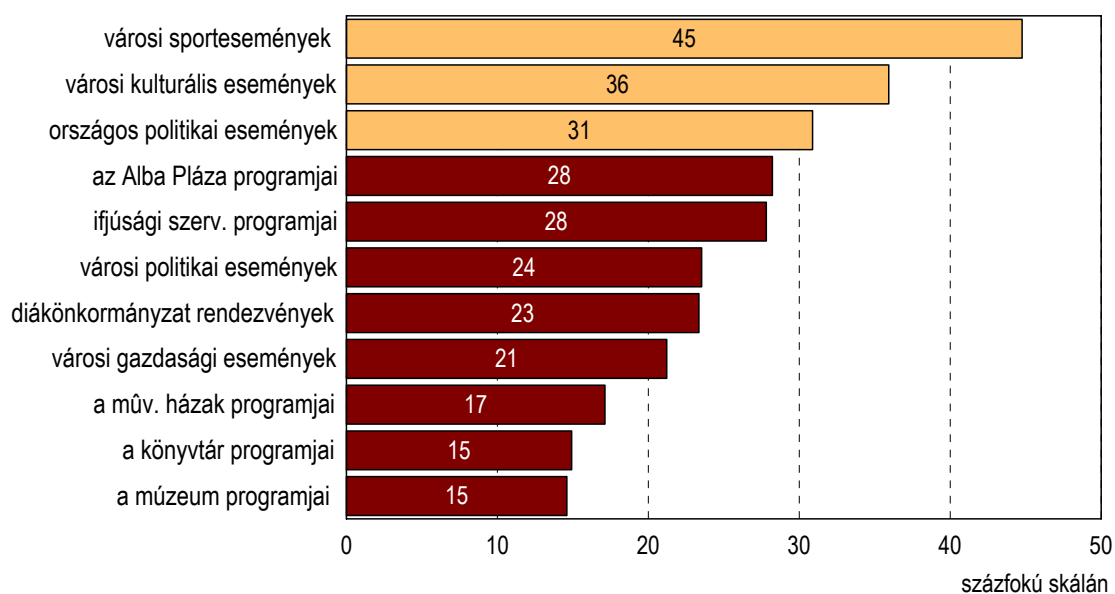

4. Ifjúsági érdeklődés

Az ifjúsági érdeklődéssel kapcsolatos információk kiemelkedő jelentőséggel bírnak az ifjúsággal kapcsolatos stratégiai tervezés során. Az eredmények rávilágíthatnak arra, melyek azok az érdeklődési preferenciák, amelyek a fehérvári fiatalokat mozgatják, hol kell az önkormányzatnak közbeavatkoznia annak érdekében, hogy a városi ifjúság jobban magáénak érezze a várost.

Jól látszik az érdeklődési indexen, hogy a fiatalok többségét a város politikai, gazdasági eseményei sem érdeklik, a kulturális programok pedig egyáltalán nem vonzzák őket. A várossal, a városi élettel kapcsolatos érdeklődési preferenciák közül kiemelkednek a különböző sportesemények, de százfokú skálán ezek az események is csupán 45 pontot kaptak, ami a többség oldaláról inkább érdektelenséget takar, semmint komoly mozgató tényezőt. A városi kulturális események és az országos politikai események iránt már jóval kevesebb az érdeklődő. A pláza programok, a különböző ifjúsági szervezetek programjai, a városi politika, a helyi gazdaság szinte senkit nem érdekel. 20 alatti pontszámokat kaptak a művelődési házak programjai, a könyvtár programjai, és a múzeumok programjai, ezek a kulturális rendezvények a városban egy-két fiatalnál többet egyáltalán nem érdekelnek. Ezek az információk fontos iránymutatást adnak arra nézve, hogy a városi önkormányzat által támogatott kulturális intézmények fiatalokat megszólaltató programjai milyen irányba haladnak.

Érdeklődési preferenciák

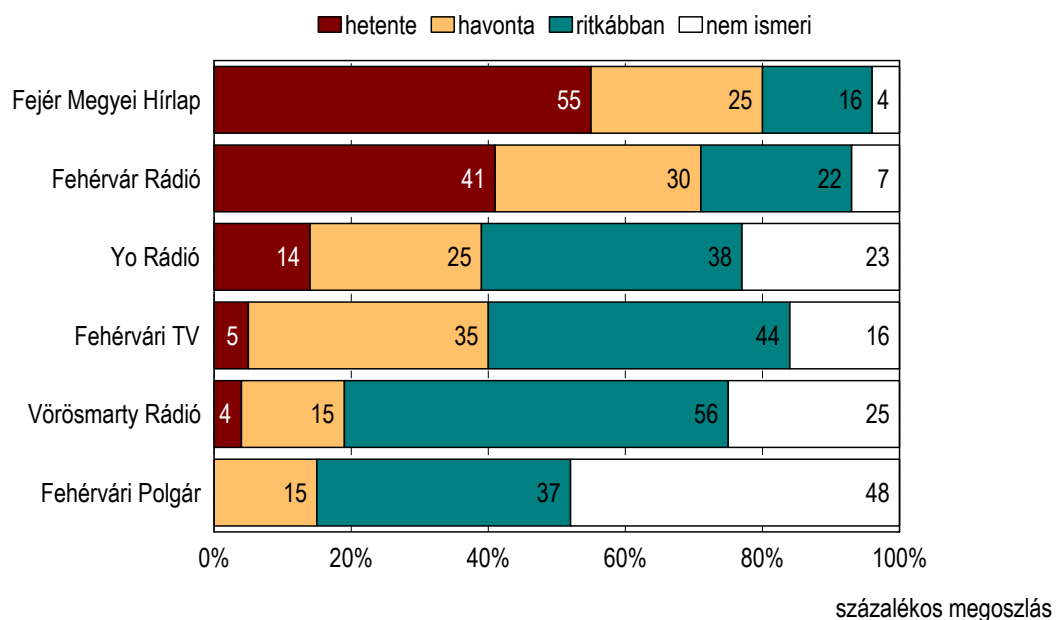

A lányokat jobban érdeklik a kulturális események, a diákönkormányzatok, ifjúsági szervezetek programjai, a kulturális intézmények rendezvényei, illetve az Alba Pláza programok. Az is megállapítható, hogy a fiatalabbakat bizonyos dolgok (sportesemények, ifjúsági szervezetek programjai,

az Alba Pláza programjai) jobban érdeklik, míg az idősebbek inkább másokat preferálnak (országos politikai események, kulturális rendezvények). Szintén fontos vizsgálati eredmény, hogy iskolatípus szerint is determináltak az eredmények. A pláza programjain kívül minden egyes területen sokkal érdeklődőbbek a gimnáziumi és szakközépiskolai tanulók, mint a szakiskolások. Az apa iskolai végzettsége szintén meghatározó, a magasan kvalifikált szülők gyermekei inkább az intellektuális programok felé orientálódnak (politika, kultúra), és ugyanez a tendencia figyelhető meg a jó tanulóknál is. A városi családok kulturális többletének következtében a fenti két példához hasonló különbséget figyelhetünk meg a városi és a vidéki tanulók válaszai között is.

A székesfehérvári média olvasottság/nézetség is fontos szempont a fiatalság vizsgálatakor, ez szintén az érdeklődési preferenciák egyik fontos eleme.

A fehérvári médiumok ismertsége

A legnépszerűbb, minden nap forgatott médium Székesfehérváron a felsoroltak közül a Fejér Megyei Hírlap (ahogy általában korosztálytól függetlenül is az), a fiatalok 55 százaléka hetente veszi a kezébe, és mindössze 4 százaléka nem ismeri. Ezzel szemben áll a Fehérvári Polgár, a másik, a listán szereplő nyomtatott sajtó, amelyet majdnem a fele még ingyenessége ellenére sem ismer. Mindössze 15 százalék forgatja rendszeresen, 37 százalékuk ritkábban, ugyanakkor az apa iskolai végzettségével és a tanulmányi átlaggal egyenes arányban nő ennek a lapnak az olvasottsága, ami a Fejér Megyei Hírlapról nem mondható el.

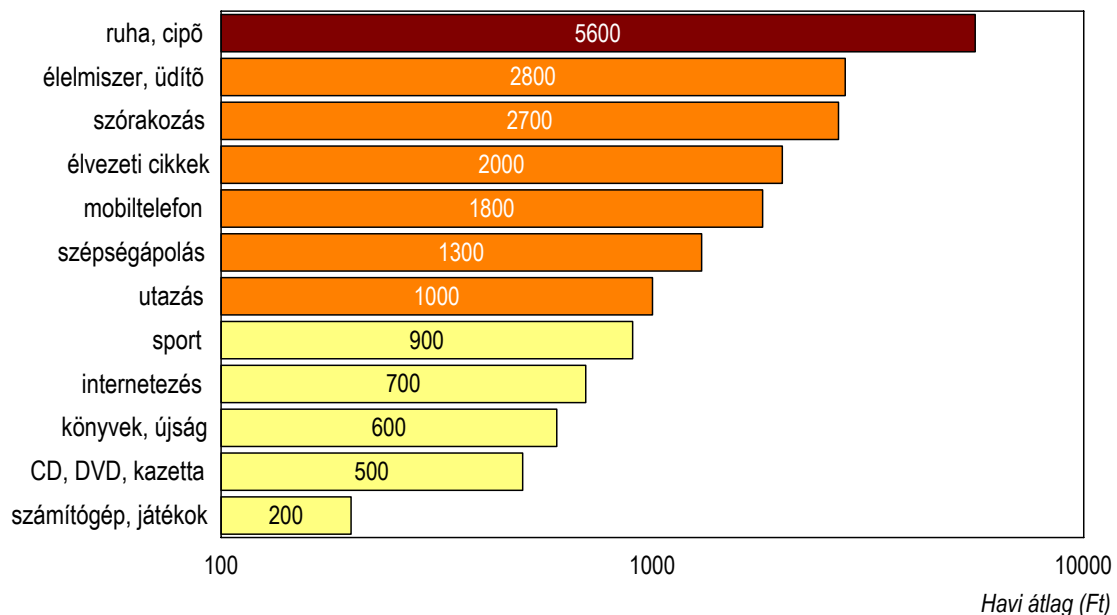
A rádiók közül az egyértelműen a város fiataljait megszólító Fehérvári Rádió a legnépszerűbb, 41 százaléka hetente behallgat a műsoraiba, csupán 7 százalékuk nem ismeri. Jóval kevésbé

népszerű a Yo Rádió, 14 százalék hallgatja heti rendszerességgel, 25 százalék pedig havonta, 38 százalékuk ritkábban, 23 százalékuk még soha nem hallgatta. A sort a Vörösmarty Rádió zárja, ez a legnépszerűtlenebb a fiatalok körében, mindössze 4 százalékuk hallgatja napi rendszerességgel, 15 százalékuk havonta, míg több mint a fele ritkábban. A fiatalok negyede nem ismeri ezt az adót. Utóbbi rádiónál hasonló tendencia mutatható ki, mint a Fehérvári Polgár esetében, azaz a kvalifikáltabb szülők és a jobb tanulók gyakrabban hallgatják.

Szót kell még ejteni a Fehérvári TV nézettségéről is, ami szintén nem a legnépszerűbb: 5 százalék nézi hetente, 35 százalék havonta, míg 44 százalék ritkábban tekinti meg az ott folyó műsorokat. A megkérdezettek 16 százaléka nem ismeri ezt a csatornát.

Az érdeklődés és információszerzési preferenciák további aspektusát jelentik az egyes fogyasztási cikkek preferálása, ezen belül a fiatalok által elköltött pénzmenyiség mérése.

Ifjúsági fogyasztói szokások

A székesfehérvári fiatalok átlagosan³ ruhára és cipőre költik a legtöbbet havonta (5600 Ft-ot), egyértelműen a divat diktál a korosztályban. Majdnem háromezer forintot költenek élelmiszerre, üdítőre, 2700-at szórakozásra. 2000 Ft megy el élvezeti cikkekre (kávé, cigaretta, alkohol, stb.), 1800 Ft a mobiltelefon használatra, mobiltelefonra. Szépségápolásra is sokat költenek, 1300 forintot, utazásra pedig 1000 Ft-ot. Ezer forint alatti összeg megy el sportra, internetezésre, könyvekre, újságokra, CD-re, kazettákra és számítógépre, játékokra (utóbbira mindössze 200 Ft).

³ A fenti ábrán ún. trimmelt átlagot mértünk a minél egzaktabb eredmények eléréséhez, ez azt jelenti, hogy a kiugró értékeket (felső és alsó 5 százalékot) az átlagszámításnál nem vettük figyelembe. A továbbiakban már csak a tisztított,

A demográfiai háttérváltozók szerint vizsgálva a lányok szignifikánsan többet költenek könyvekre, szépségápolásra, míg a fiúk élvezeti cikkekre, szórakozásra, sportra és számítógépekre. Településnagyság szerint lényeges eltérés mindössze az internet használatban, elsősorban az internet hozzáférésben tapasztalható (lásd később). A szakmunkások, szakközépiskolások, technikusok viszont többet költenek élelmiszerre, élvezeti cikkekre, szórakozásra és mobiltelefonokra (majdnem kétszer annyit!), mint a gimnáziumi tanulók. Utóbbiak ellenben az internetet és a könyveket, újságokat preferálják jobban. Az érettségizett apák gyermekei költenek a legtöbbet sportra, élvezeti cikkekre, szórakozásra, míg a diplomás szülők gyermekei ugyanezekre rendre kevesebbet, míg az internetre többet. A jó tanulók, a korábbi megállapításokhoz hasonlóan (igazodva az apák iskolai végzettségéhez és a jelenlegi tanintézményi típushoz) elsősorban könyvekre költenek többet, valamint számítógépekre, míg a gyengébbek élvezeti cikkekre, szórakozásra.

Fogyasztói szokások a fehérvári fiatalok körében (Ft)

	Élelmiszer	Ruha, cipő	Könyv, újság	CD, DVD	Évezeti cikkek	Szórakozás	Utazás	Sport	Mobiltelefon	Szépségápolás	Számítógép	internet
Fiú	3849	7332	803	1182	3323	3854	1810	1969	2775	1376	1232	1305
Lány	4115	6595	1202	809	2238	2997	1302	1237	2795	2501	93	1017
Gimnázium	2738	5707	1272	598	1459	2317	1296	1992	2322	1621	325	1684
Szakközépiskola	3720	7041	922	798	2579	3538	1669	2138	2809	1832	682	1369
Szakiskola	4587	7637	787	1451	3739	4164	1617	1312	3080	2084	964	786
Technikusi	5269	7434	1075	1115	3604	3283	1972	1024	2758	1338	1363	1212
8 általános	4054	5456	531	1162	2200	2939	930	777	1537	1156	1003	619
Szakmát szerzett	4196	7450	967	994	3400	3979	1727	1371	3057	2026	750	1005
Érettségizett	4200	7152	1093	1457	2779	3541	1688	2206	3251	1825	726	1426
diplomás	3096	6226	926	515	1910	2373	1468	2121	2400	1457	720	1617
Gyenge	3981	7870	620	1008	4251	5403	1309	2260	2729	1592	1518	1294
Közepes	4132	7204	787	1013	3287	3281	1461	1449	2615	1681	955	965
Jó	3932	6654	1086	1173	2269	3194	1967	1828	3164	2057	405	1556
Jeles	3062	6046	1566	539	1450	2267	1347	1900	2181	1854	236	1084

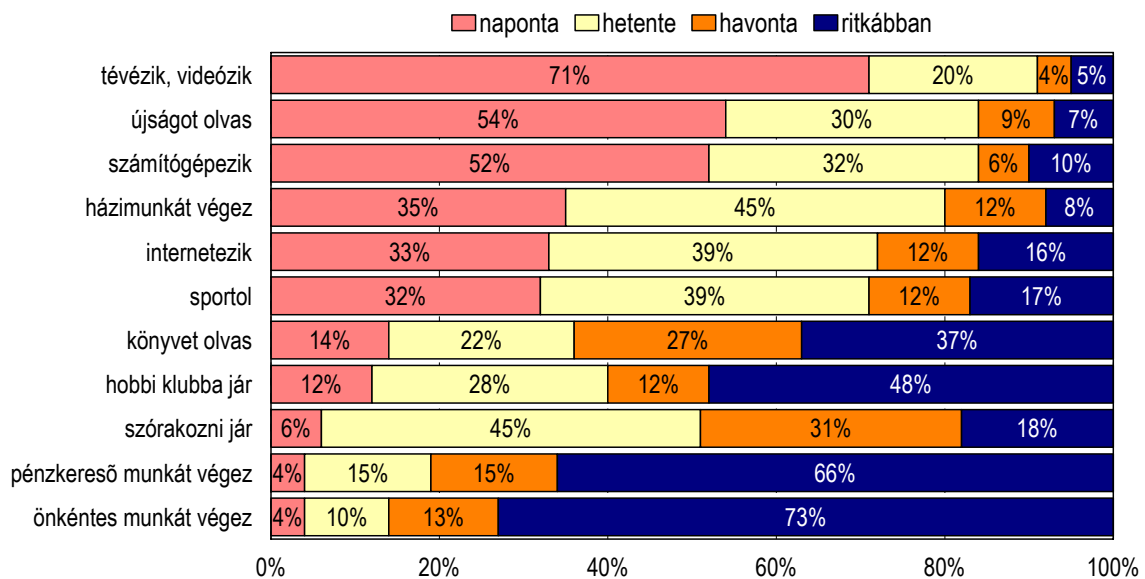
súlyozott, azonban nem trimmelt eredmények kerültek elemzésre.

5. Szabadidő

A fiatalok életében meghatározó jelentősége van annak, hogy a szabadidejüket milyen módon töltik, mire van egyáltalán lehetőségük. Általános tapasztalat volt a 90-es években, hogy a fiatalok szabadidős tevékenysége valamivel enyhébben ugyan, de éppen úgy a passzív időtöltések felé tolódott el, mint a felnőttek esetében. A TV, videó és a számítógépes játékok a legkönnyebben elérhető szabadidős tevékenységgé váltak. A virtuális valóság igen gyors előretörése csak részben történik a hagyományos formák rovására. (pl. könyvolvasást kevésbé érinti, ellenben a közösségi klubokba, ifjúsági rendezvényekre járást annál inkább).

A szabadidő eltöltésének fontos mutatója, hogy a fiatalok szabadidejükben milyen gyakran végeznek bizonyos tevékenységeket, mire fordítják a legtöbb időt, mit preferálnak kevésbé.

Az egyes szabadidős helyszínek látogatási gyakorisága

A székesfehérvári középiskolások kedvenc szabadidőtöltése a televíziózás, 71 százalékuk naponta leül a képernyők elé, további húsz százalék pedig legalább heti rendszerességgel. A megkérdezettek fele napi rendszerességgel olvas valamilyen újságot is, több mint 80 százalékuk legalább hetente egyszer, míg könyvet csak 14 százalék olvas napi, és további 22 százalék heti rendszerességgel, míg harmaduk havonta egyszer sem vesz irodalmi jellegű olvasnivalót a kezébe. Fontos szerepet tölt be már a fehérvári fiatalok életében is a számítógép, 52 százalékuk naponta, 32 százalék hetente használja, mindössze egytizedük vallotta azt, hogy nincs szüksége rá. Internetezéssel

tölti napjai egy részét a válaszadók harmada, az információs társadalom erősödését jelzi az, hogy 84 százalékuk legalább havonta egyszer rákattint a netre. Sportolással csak a megkérdezettek 32 százalék foglalkozik naponta, közel negyven százalékuk hetente, egytizedük havonta. A szórakozás elsősorban heti rendszerességű tevékenység, majdnem a fiatalok fele jár el ilyen gyakorisággal. Pénzkereső és önkéntes munkát a megkérdezettek 4 százaléka végez naponta, míg további harminc százalékuk legalább havonta egyszer dolgozik.

Nemek szerint a "hagyományos" szabadidő eltöltési módok között fedezhető fel különbség, ilyen a könyvolvasás, a házimunkavégzés, melyet a lányok végeznek napi rendszerességgel gyakrabban, míg a fiúk inkább dolgoznak, számítógépeznek, hobbi klubba járnak, vagy sportolnak. A vidéki fiatalok kevesebbet olvasnak, számítógépeznek és interneteznek, mint a városiak, ellenben szignifikánsan több önkéntes munkát végeznek. A gimnáziumi tanulók többet olvasnak könyveket, számítógépeznek, sportolnak és interneteznek, míg a szakmunkás tanulók többet dolgoznak, önkéntesként és pénzért is.

Az apák iskolai végzettségének függvényében vizsgálva az eredményeket, azt a megállapítást tehetjük, hogy a kulturális többlet a szabadidő eltöltési lehetőségekben is megmutatkozik. A képzetlenebb apák gyermekei többet olvasnak, sportolnak, interneteznek és számítógépeznek, mint a képzetlenebb szülők gyermekei. Egy kicsit más törésvonal fedezhető fel a tanulmányi eredmények mentén, itt is igaz az, hogy a jó tanulók többet olvasnak mind könyvet, mind pedig újságot, több házimunkát végeznek, ellenben kevesebbet szórakoznak, és kevesebb munkát végeznek. Az idősebbek, értelemszerűen többet dolgoznak, míg a fiatalok inkább klubokba járnak, és sportolnak.

A TV-nézési szokásokat közelebbről megvizsgálva azt mondhatjuk, hogy a lányok mind hétköznap, mind pedig hétvégén kevesebbet tévéznek, mint a fiúk. Míg hétfőtől péntekig egy átlagos fehérvári fiú 2,5, hétvégén pedig 4,5 (!) órát ül a készülékek előtt, addig egy lánynál ezek az eredmények 1 óra 50 perc hétköznap és 3 óra a hétvégéken. Az is bebizonyosodott, hogy minél jobb tanuló valaki, annál kevesebb ideje marad a tévézésre, szórakozásra, míg hétköznap a szakmunkás tanulók 2,5 órát nézik a tévét, a gimnazistáknak csupán 1 óra jut erre a napjukból.

Tévézési szokások a fehérvári fiatalok körében (PERC)

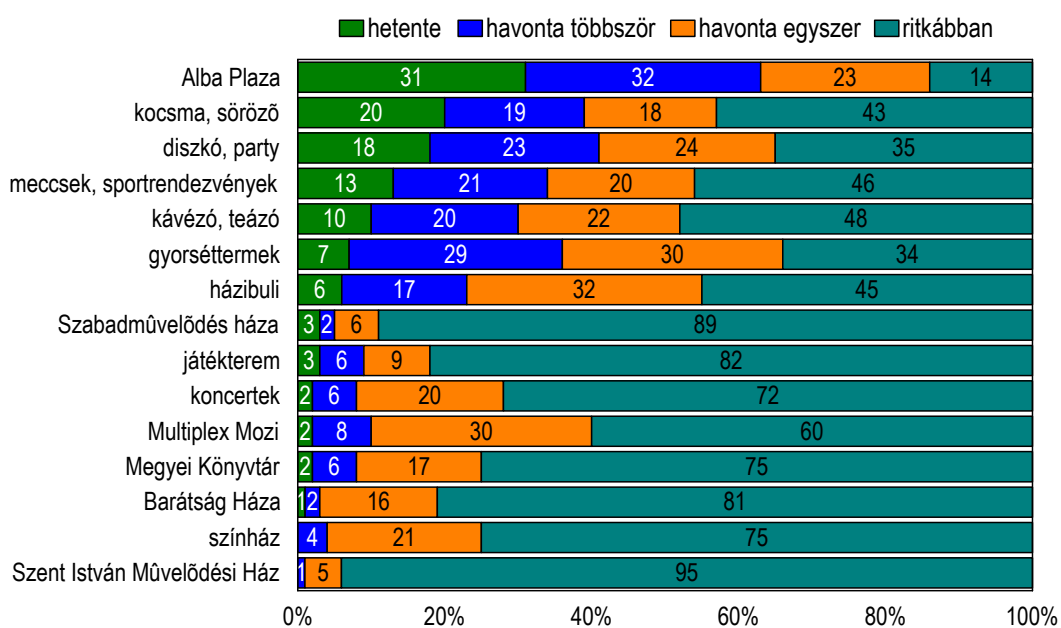
	Hétköznap	Hétvégén
Fiú	150	270
Lány	110	180
Székesfehérvári lakos	130	250
Nem székesfehérvári lakos	130	220
Gimnázium	80	150
Szakközép	160	270
Szakiskola	150	260
Technikusi	110	190

8 osztály	.	210
Szakmát szerzett	.	280
Érettségizett	.	230
diplomás	.	140
Gyenge	150	.
Közepes	160	.
Jó	120	.
Jeles	70	.

A következőkben bemutatjuk, hogy a különböző szórakozóhelyek, intézmények mennyire kedveltek a fiatalok körében. Az alábbi eredmények egy várostervezési, város szervezési koncepcióban, amely teret enged a fiataloknak is, kiemelkedő jelentőséggel bírhat, ugyanis a középiskolás fiatalok jelentős része, még a vidéken élők is, a városban költik el pénzüket, töltik szabadidejüket, és sokan úgy szervezik életüket, hogy az a városhoz kapcsolódjon.

A legnépszerűbb ilyen találkozási pont az Alba Plaza, minden harmadik fiatal legalább hetente megfordul ott, másik harmaduk havonta többször is. A kocsmák, sörözők szintén hasonlóan népszerűek, minden ötödik megkérdezett hetente látogatja az ilyen típusú helyeket, ahogyan a diszkókat, partykat is. Moziba általában havonta egyszer járnak a diákok, 60 százalékuk ennél csak ritkábban. A korábbi eredmények alapján nem meglepő az az eredmény, hogy éles különbség van a könnyed szórakozás és a kulturális szabadidőtöltés között. A művelődési házakat, a könyvtárat, a színházat jóval ritkábban látogatják a fiatalok, mint a fent említett szórakozóhelyeket.

Intézmények, szórakozóhelyek látogatottsági gyakorisága

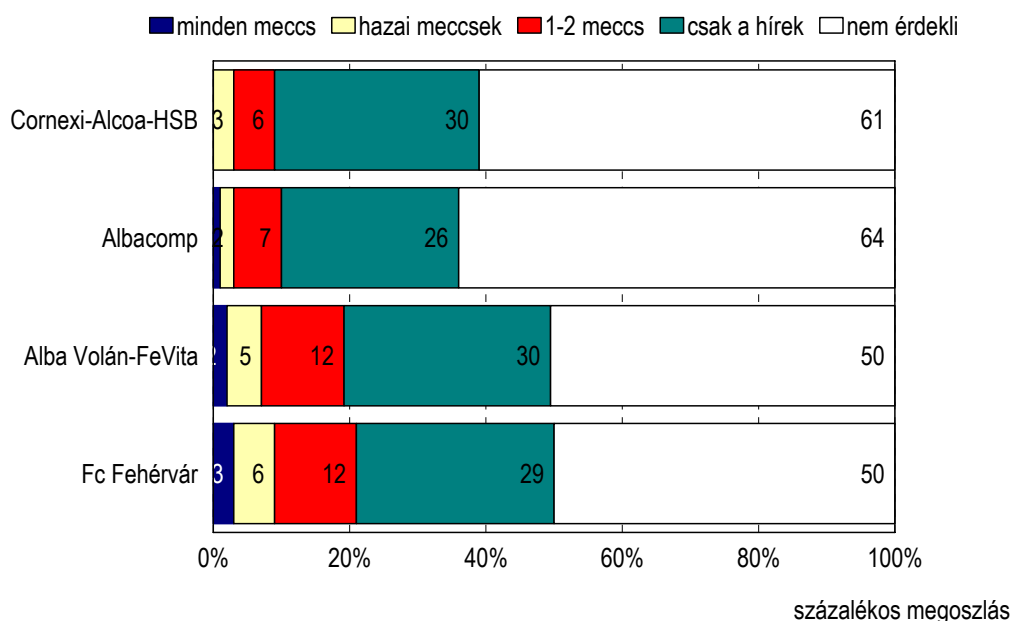
Kíváncsiak voltunk arra is, hogy Székesfehérvár, mint magyarországi sport „nagy hatalom”,

mennyire van hatással a fiatalokra, mennyire népszerű a sportmeccsek látogatottsága, lefordítva: milyen gyakran járnak ki a rendszeres, csapatszintű sportrendezvényekre a fehérvári középiskolások, mennyiben számít ez népszerű szórakozási formának. Az elemzés során csak az élvonalbeli fehérvári klubokra tértünk, azonban mivel ezek vonzzák a legnagyobb tömegeket is, ezért érdemben is azt a réteget lehet szociológiai vizsgálat alá vonni, akik számosan fordulnak elő ilyen eseményeken. Az eredmények azt mutatják, hogy a legnépszerűbb sportágak a foci és a jégkorong, 5-6 százaléka a fiataloknak a hazai meccsek mindegyikére kijár, 12 százalékuk pedig szezononként néhány meccsen mindig megfordul. Kisebb a rajongótábora a kézilabdás lányoknak, és a kosarasoknak, meccsre mindössze a megkérdezettek tizede jár ki. Minden harmadik fiatal ugyanakkor, ha máshonnan nem is, de a hírekből figyelemmel követi a helyi sporteseményeket.

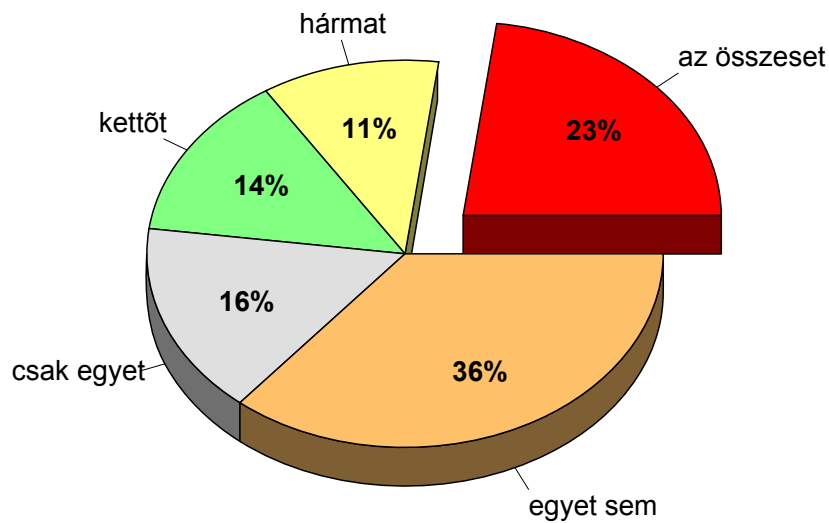
A városban élő fiatalok jellemzően gyakrabban járnak ki a meccsre, mint vidéki társaik, utóbbiak inkább csak a hírekből követik figyelemmel az eseményeket. A szakközépiskolásokat mindegyik sportág egyaránt érdekli, a gimnazistákat a futball kevésbé, azonban a kosár és a jégkorong inkább, ami mutatja a sportágak elitebb jellegét. Ellenben a szakmunkásoknál, ahogy az a szakirodalom alapján várható volt, első a foci.

Azt is megmértük, hogy mennyire különülnek el az egyes szurkolói csoportok. Gyakorlatilag a megkérdezettek negyedét mindegyik csapat eredményei érdeklik, tizedüket három, 30 százalékukat pedig 1-2. A fiatalok 36 százaléka nem érdeklődik egyik sportcsapat eredményei iránt sem.

Profi sportmeccsek látogatottsága

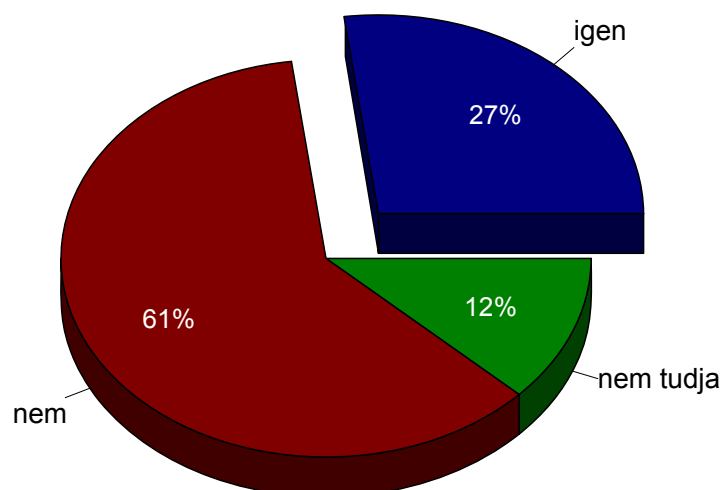

A profi fehérvári csapatok közül hányat követnek figyelemmel a fiatalok

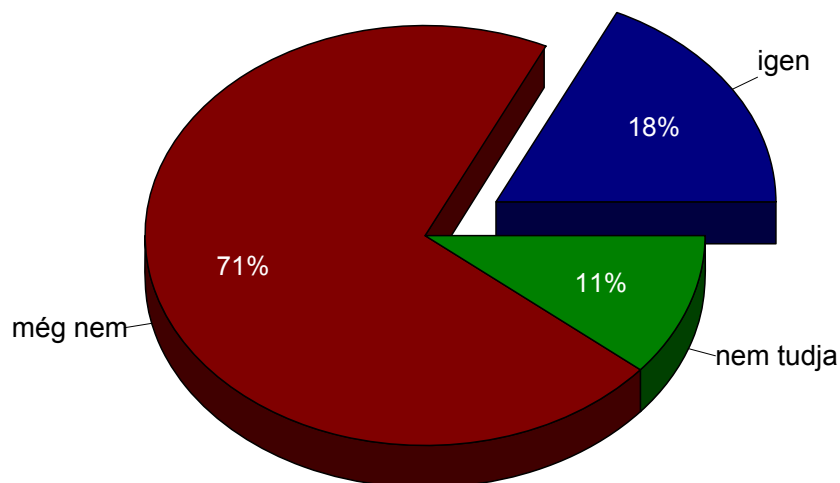
Székesfehérvár várossal kapcsolatos szabadidős tevékenységekre koncentrálnak megkérdeztük a fiatalokat arról, hogy ismerik-e a Bőrgyár épületét, és jártak-e már valaha a FEZEN fesztiválon.

Ismered a Bőrgyár épületét?

A megkérdezett diákok negyede ismeri, már hallott a bőrgyárról, 61 százalékuk azonban nem. Mindössze 18 százalékuk fordult ott meg valamilyen rendezvényen. A Bőrgyárba látogatók nem tipizálhatók, értelemszerűen mindig az aktuális rendezvény jellege határozza meg a résztvevőket, ismertségéről a rendelkezésre álló adatok és háttérváltozók alapján annyit lehet megállapítani, hogy a vidéki fiatalok között kevésbé ismert.

Voltál már valamilyen rendezvényen a Bőrgyárban?

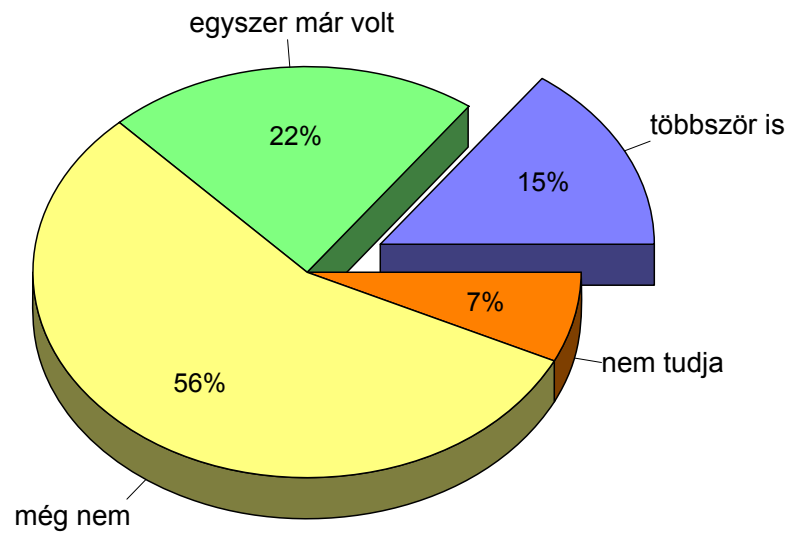

A FEZEN (Fehérvári Zenei Napok) már sokkal népszerűbb rendezvény a városban, azonban a középiskolások között nem arat osztatlan sikert. Alig több mint a megkérdezettek fele még nem járt ilyen rendezvényen, 7 százalékuk nem tudta eldönteni. 15 százalékuk már többször, míg 22 százalékuk még csupán csak egyszer látogatott ki a koncertekre.

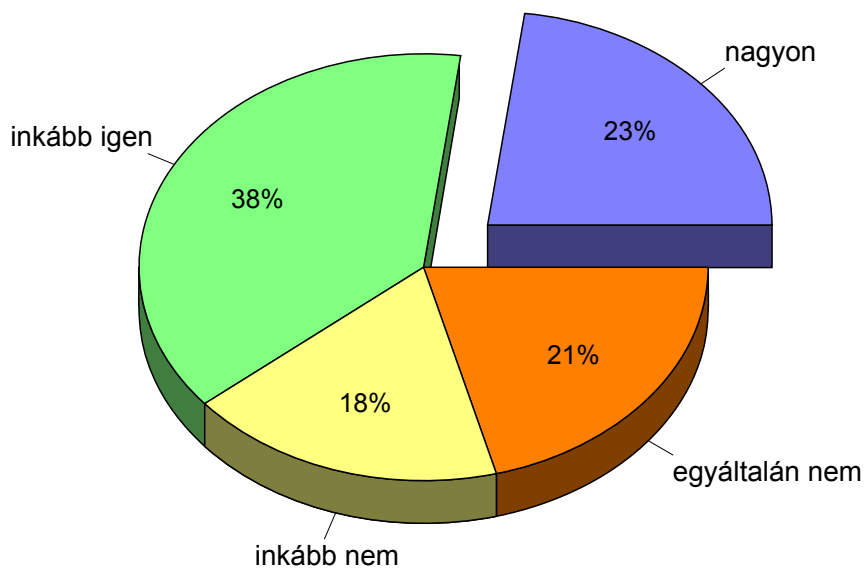
A programok a megkérdezettek fele előtt ismeretlenek, azonban a tájékozottabbak zöme lelkesedését fejezte ki. Minden negyedik középiskolásnak nagyon tetszenek a többnapos rendezvény programjai, további 38 százalékuk is inkább pozitívan ítéli meg. 18 százalékuk már részben elutasító hozzáállást mutatott a kérdőívben, míg 21 százalékuknak egyáltalán nem tetszik a rendezvény.

Az „ideáltipikus” FEZEN látogató diplomás székesfehérvári családból származó, jól tanuló gimnazista lány.

Voltál már a FEZEN fesztiválon?

Mennyire tetszenek a FEZEN programjai?

6. Ifjúsági szolgáltatások

A diákok problémáinak orvoslására több szervezet vagy intézmény is létezik a városban. Mi öt problémátípust vetettünk fel és arra voltunk kíváncsiak, ezekkel vajon hová fordulnak elsősorban a fehérvári tanulók: a barátokhoz, szülőkhöz, segítő szervezetekhez vagy esetleg más intézményekhez.

Kihez fordulsz elsősorban a problémáiddal?

A probléma jellege	barátokhoz	szülőkhöz	tanárokhoz	segítő szervezetekhez
Tanulmányi problémával	27	49	22	2
Diákjogi problémával	25	25	45	5
Pályaválasztás kérdésében	10	56	31	3
Anyagi problémával	9	90	1	-
Lelki problémával	65	34	-	1

százalékos megoszlás

A fenti táblázatból világosan látszik, hogy az iskolásoknak szerencsére a legfontosabb segítői háttérük a szülei, a legtöbb problémával hozzájuk fordulnának elsősorban. Anyagi problémával 90, pályaválasztási kérdésekben 56, tanulmányi nehézségekkel 49 százalékuk elsősorban őket keresi meg. Lelki problémára elsősorban a baráti körben keresnek válaszokat, megoldást, 65 százalékuk kortársaival osztja meg ilyen típusú gondjait. A diákjogi problémák tekintetében megosztottabbak, 45 százalékuk a tanárokhoz, 25 százalékuk a szüleihez és további 25 százalék a barátokhoz fordul.

A segítő szervezetek ismertsége, elismertsége és a beléjük vetett bizalom csekély. Anyagi problémáikkal a diákok egyáltalán nem keresik fel az ilyen szervezeteket, diákjogi nehézségekben is mindössze 5 százalékuk fordul hozzájuk, pályaválasztási kérdésekben 3 százalék. Diákjogi problémáikkal a jó tanulók és az idősebb diákok nagyobb eséllyel fordulnak tanáraihoz, míg a fiatalabbak és a gyengébbek teljesítményüek inkább egymás között beszélnek meg.

A város által nyújtott ifjúsági szolgáltatásokkal kapcsolatban megkérdeztük a középiskolásokat arról, hogy milyen szolgáltatásokat szeretnének látni egy ifjúsági szolgáltató házban, irodában. Legtöbben a szórakozáshoz kapcsolódó szolgáltatásokat látnák szívesen az ilyen helyeken (60 említés), sokan említették meg a sportot is, mint az ifjúsági ház egyik lehetséges szolgáltatását (42 említés). Többen szívesen interneteznének (34 említés), 21 említették meg, hogy szakkörökre, tanfolyamokra járnának, illetve 14-en kulturális szolgáltatásokat vennének igénybe. 13 említést kapott az olcsó kávézó, vagy teaház, 12-12 említést a lelki segítségnyújtás, és a szabadidős szolgáltatások (klubok, természetjáró csoportok), 11 említést pedig a diák munkával kapcsolatos szolgáltatások. 9 említést kapott a továbbtanulási tanácsadás, és 6 említést az ismerkedős, beszélgetős foglalkozások.

Milyen szolgáltatásokat látnának a fiatalok szívesen egy ifjúsági szolgáltató házban?

	Említések száma
szórakozás, füstmentes bulik, koncertek	60
sport	42
<i>semmit</i>	40
internet	34
tanfolyamok, szakkörök, nyelvoktatás	21
kulturális szolgáltatások (könyvtár, könyvvásár, oktatás, színdarabok, kiállítások)	14
olcsó kávézó, teaház, diákbüfé, mozi	13
lelki segítségnyújtás	12
szabadidős szolgáltatások (táborozás, túrák, tánc, klubok)	12
diákmunka	11
továbbtanulási tanácsadás	9
ismerkedés, beszélgetés	6
Összesen	274

7. Felnőtté válás

Az abnormális esetektől eltekintve minden ember életében eljön az az időszak, amikor a szűkebb vagy tágabb szociális közössége a társadalom egyenrangú tagjának fogadja. Ezt a jelenséget – a felnőtté válás folyamatát és feltételeit – más-más nézőpontból ugyan de több tudományterület is vizsgálja régóta, mint az ember biológiai, pszichés vagy éppen szociális működésének egyik alapvető jellemzőjét.

Az általános meghatározások szerint a serdülőkorban (az életszakasz végére) a felnövekvő korosztály tagjai eléri a felnőttek nemi, intellektuális és pszichés érettségi szintjét. Ez a fajta érettség sürgető autonómia igényt generál mely azonban szemben áll a családon belüli függőségi helyzettel. Ez a szembenállás kutatásaink szerint 14-18 éves korban egyfajta sajátos konstruktív türelmetlenséget generál, ugyanakkor a fiatal felnőtt korban már inkább destruktív türelmetlenségbe fordulhat át.

A felnőtté válás hagyományos intézményeiről (család, szakmaválasztás, munkába állás, gyermekvállalás, szexuális kapcsolatok) a serdülőknek még csak „üres” elképzeléseik vannak, melyek elsődleges forrása a családi és az iskolai szocializáció, másodlagos forrása pedig a közvetett valóság (pl. média).

Az európai poszt-szocialista országokban a serdülőknél ennek a belső képnek a változása még drámaibb. Ennek összetevője, hogy az elképzelt életkornál jóval később tudnak önálló egzisztenciát teremteni, a munkaerőpiacra való bejutásuk megnehezült, a házassági tervekből egyre kevesebb realizálódik, s a gyermekvállalás gyakran házasság előtt/nélkül valósul meg, ha egyáltalán megvalósul.

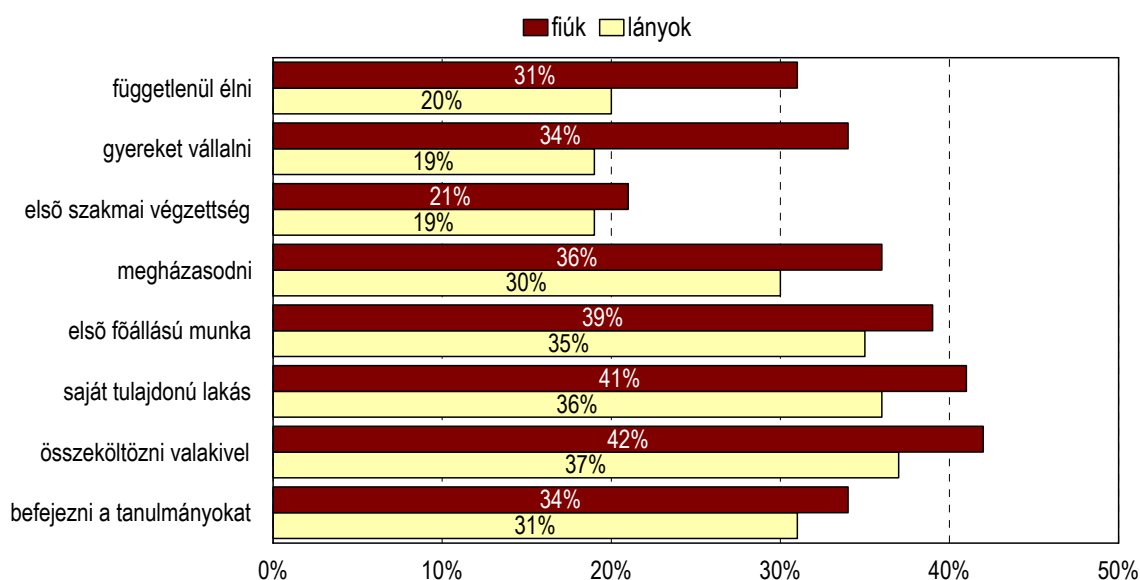
A felnőtté válás során nem lehet megkerülni a szocializáció időbeliségének kérdését. Eltekintve a biológiailag meghatározott időrendiségtől (pl. a nemi érés feltételezi a gyermekvállalást, a pszichés érés az önmegvalósítást, az öregedés elkerülhetetlensége), a fiataloknak a társadalmi szerepeltvárásoknak való megfeleléshez és az önálló életvitel kialakításához korlátozott idővel rendelkeznek és mivel ennek tudatában is vannak ez visszahat az elképzeléseikhez fűződő viszonyukra.

Az utóbbi évtizedben azonban ezt az „időrendi kényszert” felborította a társadalmi realitás, s bár a mindennapok világáról való tudás lényeges eleme az időrendiség, a mindennapok világa (empirikus tapasztalat) akár szembe is haladhatott ezzel a tudással.

A fiatalok felnőttkorba való átmenetének szempontjából a bekövetkezett változások jelentőségét elemezve fontos szempont, hogy módosítható lett az életpálya számos összetevője (pl. házasság válással, foglalkoztatási státus pályaválasztással) és gyakori lett az inkonzisztencia, mert az életút korábban egymással összefüggő törvényszerűségei a pluralizálódás miatt felbomlott (pl. korábban nem lehetett egy nő egyszerre gyermekes, nem házas, egyetemista és munkavállaló is).

A tanulók iskolai tanulmányaik alatt folyamatosan tervezgetik jövőjüket, karrierjüket, konkrét és kevésbé konkrét lépéseket tesznek céljaik elérése érdekében. Az emberrel élete folyamán sok olyan dolog történik, ami megváltoztatja vagy jelentősen befolyásolja további életét. A fiataloknak felsoroltunk nyolc életeseményt, ami jelentősnek, egyesek szerint fordulópontnak mondhatók az életükben. Arra kértük őket, mondják meg, vajon hány éves korukban fognak ezek az események bekövetkezni. Mint az alábbi táblázatban látható, ez kemény dió volt, hiszen még a leggyakrabban megválaszolt eseményeknél is 20-28 százalék körül volt a bizonytalanok aránya. A legnagyobb bizonytalanság az összeköltözésnél, a saját tulajdonú lakásnál, illetve az első főállású munkahelynél volt tapasztalható, itt a diákok 38-40 százaléka nem vállalkozott még a becslésre sem.

Bizonytalansági mutató

Az emberrel élete folyamán sok olyan dolog történhet, ami megváltoztathatja az életét. Ezek közül most felsoroltunk néhányat. Te mit gondolsz, hány éves korodban fognak az alábbiak bekövetkezni? Ha már bekövetkezett, hány éves voltál akkor?

Események	váltál akkor?			soha	nem tudom
	legalacsonyabb életkor	legmagasabb életkor	átlag-életkor		
	év			százalék	
függetlenül élni	18	30	22	3	26
gyermeket vállalni	19	30	27	4	28
első szakmai végzettséget megszerezni	18	26	21	2	20
megházasodni	20	30	25	7	34
először főállásban dolgozni	18	30	23	2	38
először saját tulajdonú lakáshoz jutni	18	35	25	2	39
először összeköltözni a pároddal	18	30	23	1	40
Befejezni tanulmányaidat	18	30	23	3	33

Azt is elmondhatták a fiatalok, ha úgy vélik soha nem következik be az adott eseményt. A

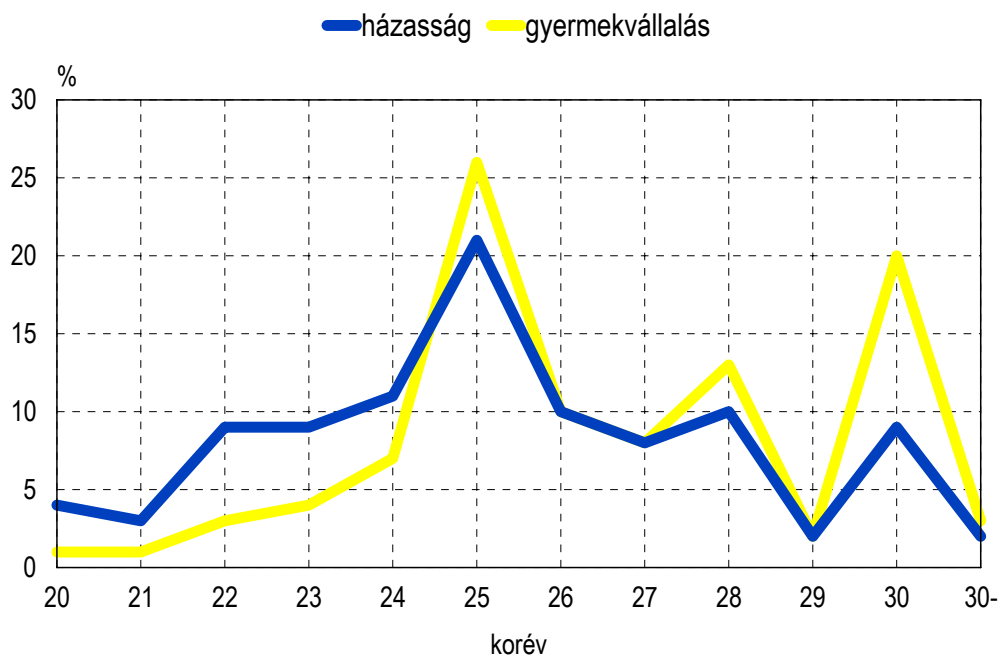
legtöbben (7 százalék) a házasságot tartották be nem következő eseménynek, ami a társadalmi normák más kutatásokban is hangsúlyozott átalakulását erősíti, s jól kimutatható az akaratlagos, szándékolt gyermektelenség is, a tanulók 4 százaléka eleve nem akar gyermeket vállalni.

Mint a táblázat adataiból kiolvasható, a szélső életkori értékeknél a házasság volt, amelynek legelső dátuma a legkésőbbre húzódott, míg a többi eseményen a fiatalok mindegyike szeretne túl lenni minél hamarabb.

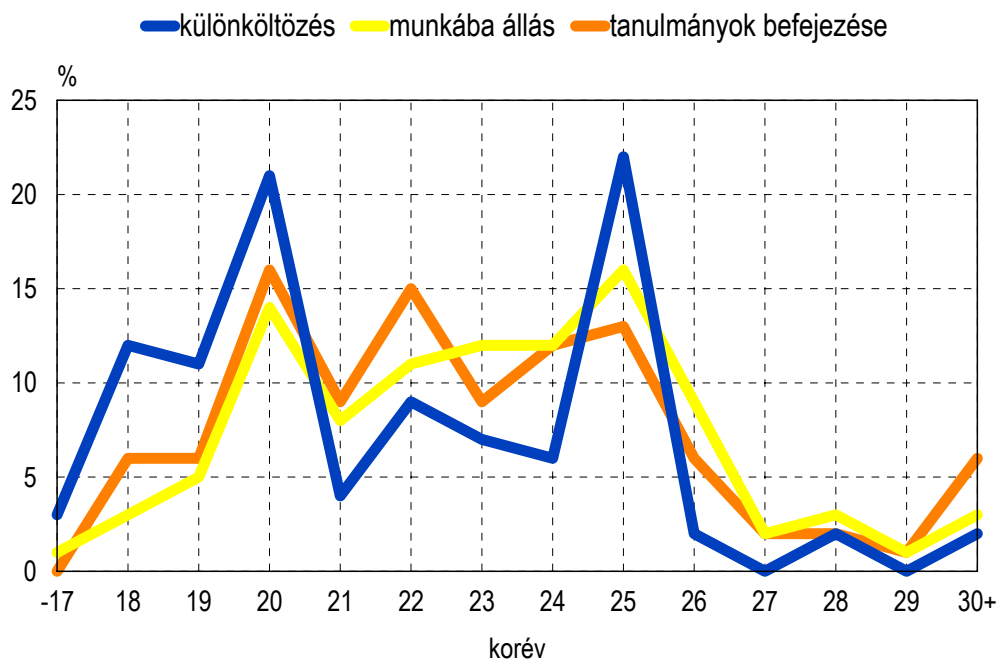
A lányok a fiúknál később szeretnék befejezni tanulmányaikat, munkába állni. Ezzel szemben a fiúk későbbre datálják a különköltözést, a gyermekvállalást, az összeköltözést valakivel és a házasságot. Az apa iskolai végzettsége három esemény bekövetkeztét befolyásolja, a magasabb végzettségű apák gyermekei később fejezik be a tanulmányaikat, minek következtében később szerzik meg első szakmai végzettségüket, aminek okán később vállalnak állást. Mindez leképeződik az iskola típusának dimenziójában.

A jövővel kapcsolatos elképzelések egyik legfontosabb mércéje az, hogy a fiatalok mikor akarnak különköltözni a szüleiktől, elkezdni dolgozni, megházasodni és gyermeket vállalni, ezért a válaszolók időgörbéit is bemutatjuk.

A házasság és a gyermekvállalás tervezett időpontja

A különköltözés, a tanulmányok befejezése és munkába állás tervezett időpontja

A fiatalok felnőtté válásának, a fontos életesemények megfelelőzésének egyik kérdéses pontja az, hogy hogyan vélekednek az életről, az életben elért sikerekről és a boldogságról. Ezért nyitott kérdésben faggattuk őket arról mit jelent számukra ez a két szó.

A „siker” szó hallatán természetesen a legtöbb fiatalnak a pénz jut az eszébe (142 említés), második helyen áll a valamilyen cél elérése (97 említés), harmadik pedig a személyes hírnév, dicsőség, karrier (76 említés). Sokaknak az elismertség, megbecsülés is ehhez a szóhoz kapcsolódik (62 említés). A lista legaljára került a jó életkörülmény, a család, a személyes öröm.

Mi jut eszedbe a SIKER szó hallatán?

	Említések száma
Pénz	142
Cél elérése	97
Hírnév, dicsőség, karrier, hatalom	76
Boldogság, elégedettség, önbecsülés, egészség	74
Elismertség, megbecsülés	62
Jó állás	53
Győzelem, eredmény	50
Konkrét esemény (sport, érettségi)	46
öröm	35
Család, autó, ház, feleség	30
Jó életkörülmények	14
Összesen	679

A „boldogság” szó hallatán a fiatalok legtöbbször a család jut az eszébe (159 említés),

másodsorban a szeretet, szerelem (133 említés), majd pedig a gondtalanság, elégedettség, jókedv (105 említés). Eszükbe jut még a barátság (80 említés), az öröm is (76 említés).

Mi jut eszedbe a BOLDOGSÁG szó hallatán?

	Említések száma
Család	159
Szeretet, szerelem, szex	133
Gondtalanság, elégedettség, jókedv, jó érzés	105
Barát	80
Öröm	76
Kiegyensúlyozottság, boldogság, egészség	51
Sikerek, győzelem	48
Sok pénz, gazdagság	37
Élet, jövő	37
Béke, nyugalom	36
Összesen	679

8. A város és a fiatalok

Székesfehérvár város önkormányzatának, mint ahogy minden önkormányzatnak is, egyik legfontosabb társadalmi kötelessége a város ifjúságának kiszolgálása, felmerülő problémáik megoldása. Ez elképzelhetetlen megfelelő kutatások, igényfelmérések nélkül. Jelen fejezet az ifjúság és a város közötti kapcsolatot igyekszik feltárni. A mindennapi problémákon túl megpróbáltuk kísérletképpen feltérképezni a városhoz való érzelmi viszonyulásukat is.

Az önkormányzati feladatok és feladatmegoldások elsősorban politikai szinten jelentkeznek, amelyek nehezen leképezhetők a mindennapi életre. Aki nem követi figyelemmel az önkormányzati munkát, annak nehéz meghatározni azt, hogy milyen döntéshozói feladatok elvégzésére is van pontosan szükség, ugyanis egy politikai cselekedet nem közvetlenül érint egy városi problémát, hanem pusztán egy közvetett megoldást eredményez. Az ifjúság területén még nehezebb olyan döntéseket hozni, amelyek hasznát a fiatalok saját bőrükön éreznék. Ennek vizsgálatára kérdeztük meg egy nyitott kérdés keretén belül a középiskolásokat, hogy Székesfehérvár város önkormányzatának mik a legfontosabb feladatai az ifjúsággal kapcsolatban.

Erre a kérdésre összesen majdnem négyszáz válasz érkezett, az összes megkérdezett 36 százaléka (303 diák) adott értékelhető választ. Első helyre – fiatalokról lévén szó a szó – a szórakozási lehetőségek javítása került, ami természetesen nem feltétlenül az önkormányzat dolga, bár kétségkívül ehhez kapcsolódóan is vannak olyan feltételek, melyeken csak az önkormányzat tud javítani. Ezen kívül azonban az összes többi említett probléma már komoly, elodázhatatlan politikai problémamegoldást sürget. Ilyen a megkérdezettek által ötvenszer megemlített oktatási, tanulási feltételek javítása, iskolák dotálása, amely érezhetően foglalkoztatja az ifjúságot. Fontos feladat lehet a kulturális, szabadidős, programok szervezése, vagy az ilyen tevékenységet rendszeresen végző szervezetek támogatása (48 említés). Szintén érzékelhető a hiány a sport területén is. Igaz ugyan, hogy a Bregyó Sporttelepen most készült el a fiataloknak egy extrém sportpálya, azonban ez az investíció mindössze a fiatalok egy kis részét érinti, ezért érthető a hiányérzet (45 említés). A közbiztonság javítása már kevesebb fiatalot érdekel/érint, 39 említést kapott ez a feladat.

A lista második felében van a különböző ifjúsági programok szervezése, kiadványok készítése (37 említés), valamint a mindenkit foglalkoztató kérdés, a munkahely, a megélhetés és anyagi biztonság feltételeinek megteremtése (33 említés). Említésre került még a különböző, elsősorban anyagi támogatások biztosítása egyéneknek, és ifjúsági szervezeteknek, valamint diákoknak (29 említés). Fontos, Székesfehérváron régóta jelen lévő probléma az utazás kérdése. A helyi járatok rendszertelensége, egyes városrészek részleges (napszaktól függő) elszigetelődése, a körjáratok teljes

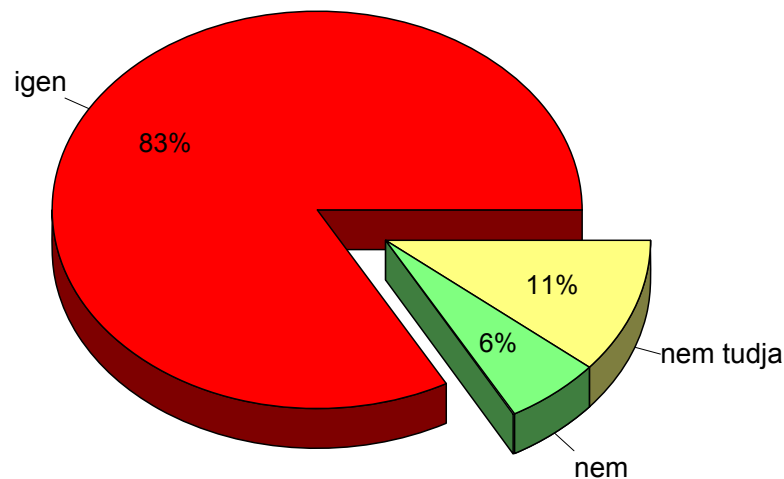

hiánya komoly, a többségében tömegközlekedő fiatalok körében érezhető problémát jelent. Ami ezzel kapcsolatban említésre került, az az éjszakai járatok hiánya, a ritka járatsűrűség, és a kedvezményes, ugyanakkor még így is drága bérletek megléte (27 említés). A lista utolsó két helyét foglalja el a drogvenció programok, és a parkosítás, városképzés szükségessége (22 és 10 említés).

Mik az önkormányzat legfontosabb feladatai a fiatalokkal kapcsolatban?

	Említések száma
szórakozási lehetőségek javítása	59
iskolák, oktatás, tanulási feltételek javítása	50
kulturális, szabadidős, könnyűzenei programok szervezése	48
sport feltételeinek javítása	45
közbiztonság javítása	39
ifjúsági programok, tájékoztatók	37
munkahely, megélhetés, anyagi biztonság megsegítése	33
támogatás biztosítása (szervezeteknek, egyéneknek)	29
utazás feltételek javítása (éjszakai, gyakoribb, kedvezményesebb)	27
drogvenció, káros szenvedélyek elleni egészségügyi akciók	22
parkosítás, tisztaság megteremtése, felújítások	10
Összesen	399

Szükség van rendszeres éjszakai buszjárat indítására?

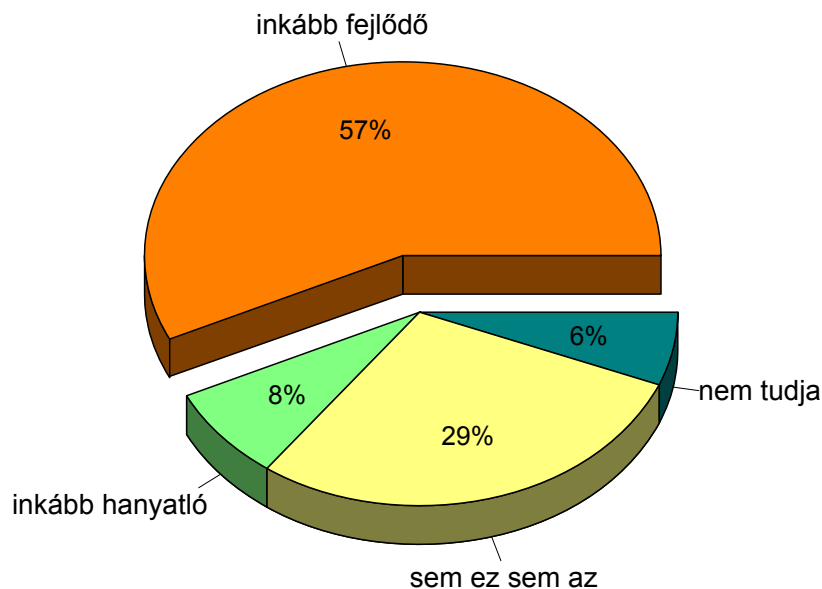

A problémák cizelláltabb vizsgálatára feltettük a fiataloknak azt a kérdést, hogy véleményük szerint szükség van-e a városban éjszakai buszjárat indítására. A fiatalok elsöprö többsége igennel válaszolt. 83 százalékuk szerint szükség van a városban rendszeres éjszakai buszjáratok bevezetésére. 6 százalék elégedett csupán a jelenlegi helyzettel, míg egytizedük nem tudott állást

foglalni ebben a kérdésben.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy hogyan ítélik meg a város gazdasági, társadalmi helyzetét, inkább fejlődő, vagy inkább hanyatló településnek gondolják.

A város gazdasági-társadalmi helyzetének megítélése

A fiatalok inkább optimisták, 57 százalékuk látja a várost fejlődőnek, míg hanyatlónak csupán 6 százalékuk, 30 százalékuk szerint stagnál. Szignifikáns különbséget a válaszokban mindössze a nemek összehasonlításában tapasztaltunk, a lányok kevésbé optimisták, kevesebben látják fejlődőnek, és többen stagnálóknak, mint a fiúk.

A városhoz való érzelmi viszony egyik eleme az, hogy mire büszkék, illetve mit szégyellnek a megkérdezettek a vizsgált várossal kapcsolatban. Az ilyen jellegű nyitott kérdések lehetőséget kínálnak arra, hogy a fiatalokat érintő fejlesztési célokban, és prioritásokban nagyfokú egyetértés alakuljon ki a döntéshozók és a célcsoport között.

A legtöbb említést természetesen a történelmi múlt és ennek jegyeit hordozó belváros kapta (203 említés), azonban a második helyen egyértelműen Székesfehérvár egyik legvonzóbb nevezetessége, a sport áll (138 említés). Itt is elsősorban a különböző klubokat nevezték meg a fiatalok, azonban sokan „szavaztak” a sportéletre is. A harmadik a sorban a konkrétan megnevezett műemlékek összesítése, 107 említéssel (legnépszerűbbek voltak az Országalma, a Romkert, a Bory vár, és az új színház). 40-en semmire sem büszkék a városban, 44-en viszont a szórakozási lehetőségeket említették, amelyekre büszkék. A lista legaláján az oktatás szerepel (30 említés), a személyes vonzalom a városhoz (28

említés), az Alba Plaza és üzletei (18 említés), legvégül pedig a parkok, terek, zöldterületek (16 említés).

Mire vagy BÜSZKE Székesfehérváron?

	Említések száma
történelmi múlt és a belváros (műemlékek, épületek)	203
sport (élet, létesítmények, A. V. FeVita, FC Fehérvár, Cornexi, AlbaComp)	138
megnevezett műemlékek, épületek (pl. Országalma, Romkert, Bory vár, színház, könyvtár)	107
szórakozási, kulturális lehetőségek	44
semmire	40
híres iskolák, oktatás	30
személyes vonzalomra	28
Alba Plaza	18
Parkok, terek, zöldterületek	16
Összesen	624

Kényesebb témákat feszeget az a kérdés, melyben arra kértük a válaszadókat, hogy írják le, mi az, amit szégyellnek a várossal kapcsolatban. Sajnos a roma-gyűlölet általános jelenségnek tekinthető a székesfehérvári középiskolások körében. A kérdésre 547-en adtak valamilyen választ, és tőlük 143 említésben „részeseült” a fehérvári cigányság, őket szégyellik a leginkább a válaszadók.

Második helyen a rendezetlen város képe borzolja a kedélyeket, a szemét és a szennyezett levegő (118 említés). 82 említést kapott a buszállomás és a Piac tér, ehhez részben kapcsolódik a közbiztonság, a bűnözés, valamint a korrupció, amely a fiatalok számára is érezhető mértékben nőtt (58 említés). A város összképének megítélését rontják az utak (52 említés), az éjszakai közlekedés, a közlekedési morál, valamint a ronda, elsősorban panelépítésű lakótelepek (50 említés). Petőfi szobra sem nyerte el néhány fiatal tetszését, valamint a város második belvárosa, az Alba Plaza sem (23 és 15 említés).

Mi az, amit SZÉGYELLSZ Székesfehérvárral kapcsolatban?

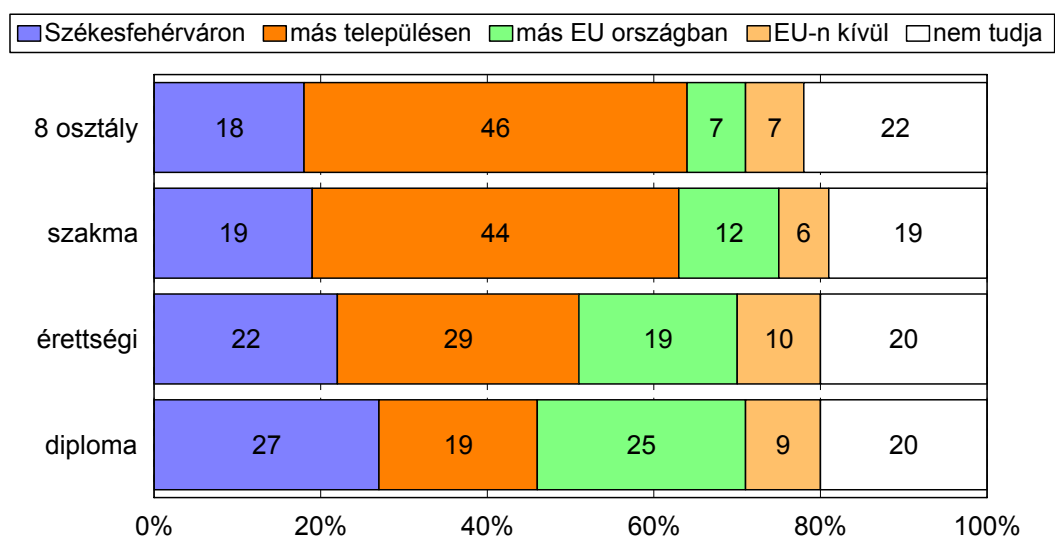
	Említések száma
cigányokat	143
szemét, rendezetlen parkok, szennyezett levegő	118
buszállomás, Piac tér	82
közbiztonság, bűnözés, korrupció	58
utak, közlekedés (morál, éjszaka)	52
egyéb	51
panel lakótelepek, néhány városrész	50
semmit	50
Petőfi szobra	23
Alba Plaza	15
Összesen	642

A városhoz kötődés egyik eleme az életvezetés és élettervezés városhoz kötődő elemei. Ennek vizsgálatára kérdeztük meg a középiskolásoktól, hogy mit terveznek, felnőttkorukban hol fognak majd

lakni.

Az Európai unió határait mindössze 8 százalék hagyná el, az EU más országában viszont 16 százalékuk már szívesen élne. Más magyarországi településre költözne a középiskolások 34 százaléka, mindössze 21 százalékuk tervezi, hogy a városban marad. Átlagosan a válaszadók ötöde nem tudott nyilatkozni ebben a kérdésben. Az ábrán jól látszik, hogy a magasabban kvalifikált szülők gyermekei szívesebben maradnak a városban, de szívesebben költöznének az ország határain kívülre is, mint a többiek. Az alacsonyabb iskolai végzettségű szülők gyermekei ezzel szemben viszont inkább Magyarország más településin keresnek megoldást problémáikra.

Hol szeretnék lakni a fehérvári fiatalok - az apa iskolai végzettségének függvényében

Mi az oka annak, hogy nem szeretnél Székesfehérváron lakni?

	Említések száma
Nem akar városban lakni	112
zajos, zsúfolt, forgalmas	97
Megélhetési gondok, munkahely hiánya	79
koszos, poros, bűdös	61
Nem szereti Székesfehérvárt	60
Sok a roma	56
Külföldön akar élni	43
Egyéb okok	35
rossz közbiztonság	19
Tanulás miatt	17
Összesen	579

A 499 válaszadó 579-féle választ adott arra, hogy miért nem akar felnőttkorában a városban lakni. Akik elvágódnak, legtöbbször egyáltalán nem akar városban lakni (112 említés), sokan zajosnak,

zsúfoltnak tartják (97 százalék). Fontos tényező a megélhetés, a lehetőségek hiánya (79 említés). Másik probléma az, hogy a város koszos és büdös (61 említés), amitől élhetetlenné, vagy kevésbé vonzóvá válik. 60-an állították azt, hogy nem szeretik Székesfehérvárt, 56-an pedig a romák miatt hagynák el a várost. 43-an említették, hogy konkrétan külföldön akarnak élni, 19-en a rossz közbiztonságra, míg 17-en a tanulásra hivatkozva költöznének el.

Végül megkérdeztük a fiatalokat arról is, hogy írják le, Székesfehérvár melyik magyarországi régióhoz tartozik, ezzel mérve a régiótudatosságot, a fiatalok informáltságát. A válaszadók (557-en, a minta 66 százaléka) többsége jó választ írt le, hiszen a Közép-Dunántúli régiót 320 alkalommal említették. A kérdés szempontjából nem, de földrajzi értelemben viszont születtek további jó válaszok (pl. „Dunántúl” 201 említés, „Mezőföld”, mint tájegység 13 említés), azonban az Európai Unió régiófelosztás értelmezése látszólag keveseknek sikerült. Régiótudatosságról éppen ezért nem, vagy csak a fiatalok egy kis szegmensében beszélhetünk.

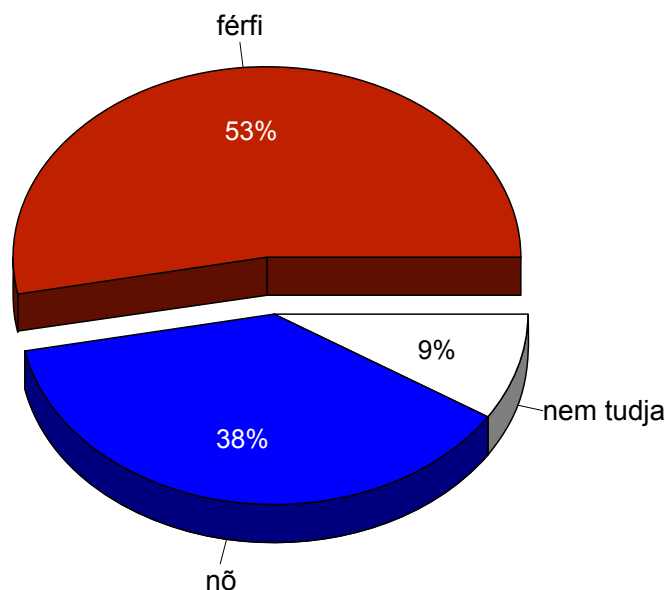
Melyik magyarországi régióhoz tartozik Fejér megye?

	Említések száma
Közép-Dunántúli	320
Dunántúli	201
Nyugat-Dunántúli	24
Mezőföld	13
Észak-Dunántúli	12
<i>Egyéb válaszok</i>	28
Összesen	598

A további vizsgálódásaink során megpróbáltuk a fiatalok segítségével a várost „életre kelteni”, mit éreznek, gondolnak, ha a városhoz olyan jelzőket kell illeszteni, amelyek eltérnek a megszokottól. Szociológiai szempontból ezek az eredmények azért bizonyulhatnak hasznosnak, mert a fiatalok véleményét így könnyebben meg lehet ismerni, mint direkt kérdésekkel. A feltett kérdések közül kettő kivételével mindegyik nyitott kérdés volt, hogy minél kevésbé korlátozzuk a megkérdezetteket.

Az első ilyen kérdésnél arra voltunk kíváncsiak, hogy a fiatalok szerint inkább nő, vagy inkább férfi lenne a város, ha neme lenne. Egytizedük nem válaszolt a kérdésünkre, azonban a többiek szerint inkább férfi lenne (53 százalék), 38 százalékuk szerint viszont nő. A válaszadók neme tekintetében van eltérés a válaszok között, értelemszerűen a fiúk inkább férfiként a lányok pedig inkább nőként tekintenek rá.

Ha a városnak neme lenne, akkor férfi lenne, vagy nő?

A további nyitott kérdések közül az első úgy szólt, hogy ha a városnak színe lenne, akkor milyen színű lenne. Természetesen elsősorban a város színei jelennek meg a leggyakrabban a válaszok között (kék – 179 említés, piros – 45 említés, piros-kék – 29 említés), azonban rögtön a második helyen a szürke áll, egyfajta semlegességet, unalmasságot takarva. Meglepően sokan említették a zöldet (100 említés), ami a környezetre utal, a városi zöld területekre, amelyekben ugyanakkor nem bővelkedik a város. A fehér (91 említés) vélhetően a város nevének megjelenése a válaszokban.

Ha a városnak színe lenne, akkor milyen színű lenne?

	Említések száma
kék	179
szürke	103
zöld	100
fehér	91
sárga	80
fekete	48
piros	45
piros-kék	29
barna	23
egyéb szín	96
Összesen	794

Második nyitott kérdésünk az volt, ha a városnak illata (szaga) lenne, akkor az milyen lenne pontosan. Erre már sokféle válasz érkezett, a megkérdezettek 67 százaléka mondott valamit. Úgy tűnik, a kellemetlen szagok egyeduralmukodók, 210 említést kaptak, itt elsősorban a korábban már említett közlekedés okozta problémák kerülnek előtérbe (szmog, füst). Sokan említettek valamilyen virág-, illetve

gyümölcsillatot (134 és 51 említés), 48-an pedig „általánosan kellemes” illatot.

Ha a városnak illata (szaga) lenne, akkor az milyen lenne?

	Említések száma
bűdös, kellemetlen szag	210
valamilyen virágillat	134
gyümölcs illat	51
kellemes, jó	48
friss (pl. eső utáni)	40
parfüm illat	21
Összesen	504

A következő kérdésben az érzésekre kérdeztünk rá, tehát ha érezne a város, akkor pontosan mit érezne. Sajnos elsöprő többség válaszolta a fájdalmat (114 említés), valószínűleg ezzel is utalva a forgalom nagyságára, a város „elhasználódására”. Sokan úgy gondolják, hogy inkább boldogságot, szeretetet, illetve örömet érezne (88 említés), mindössze nagyon kevesek szerint lenne büszke (33 említés).

Ha érezne a város, akkor pontosan mit érezne?

	Említések száma
fájdalmat	114
boldogságot, szeretetet, örömet	88
egyéb kellemetlent	76
egyéb kellemeset	62
szomorúságot, unalmat, semmit	47
büszkeséget, kellemeset	33
Összesen	420

A következőkben arról kérdeztük a középiskolásokat, hogy ha a városnak íze lenne, akkor milyen ízű lenne pontosan. Eltérő válaszok születtek, erről tanúskodik a 137 egyéb említés, ezek gyakorlatilag bekegelyozálhatatlannak bizonyultak. Itt is főleg a kellemetlen ízek dominálnak (138 említés), azonban szorosán mögötte áll a sorban valamilyen gyümölcs-íz (103 említés), illetve az édes (79 említés).

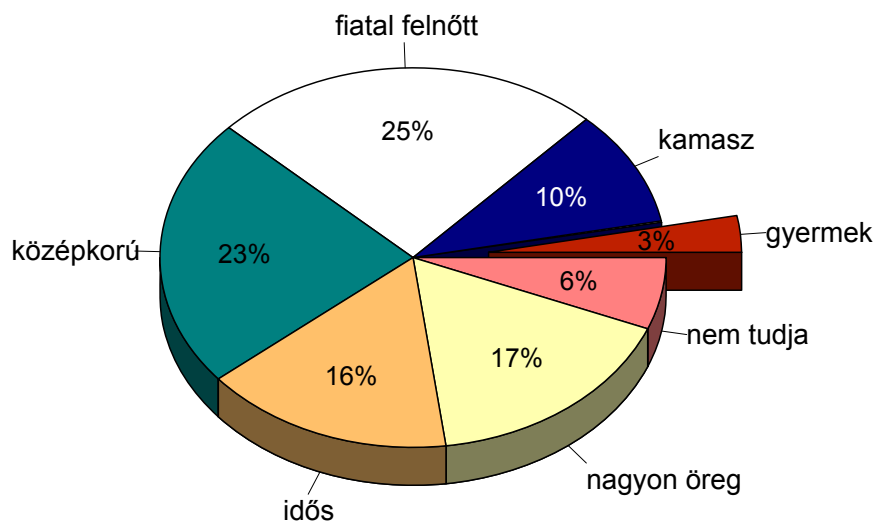
Ha a városnak íze lenne, akkor milyen ízű lenne pontosan?

	Említések száma
keseű, kellemetlen, rossz	138
valamilyen gyümölcs	103
édes	79
savanyú	37
csoki, vanília, fagyí	55
egyéb	137
Összesen	549

Végül arra kértük a válaszadókat, ítéljék meg a város korát „emberi léptékekben”, azaz gyermek, kamasz, vagy esetleg idősebb korú a város szerintük. Ez a kérdés talán ahhoz nyújt

segítségét, hogy megállapítsuk, a fiatalok szerint a város mely korcsoportnak nyújt többet, kiknek kedvez leginkább. A válaszokból látszik, hogy e logika mentén a városban kedvező helyzetben vannak a fiatal felnőttek, a középkorúak és az idősebbek (nagyon öregek), ugyanakkor nagyon kevesen gondolják a várost kamaszoknak, gyermeknek, vélhetően a történelmi múlt következtében is.

Milyen idős lenne a város, ha ember lenne?

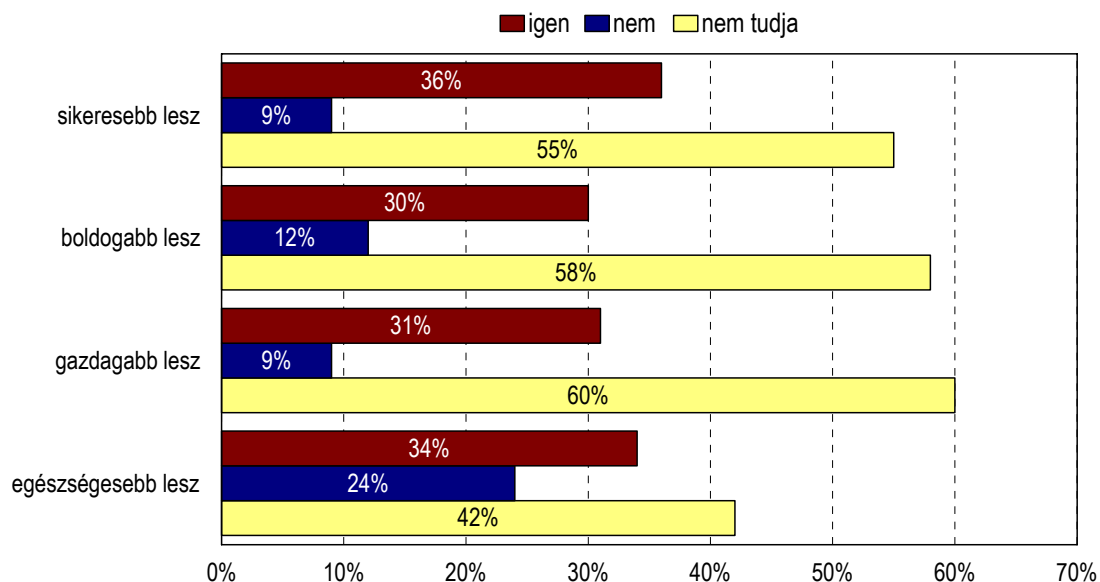

9. Jövőkép

A fiatalok jövőképük kialakításakor általában a hozzájuk legközelebb eső mintához hasonlítva formálják saját terveiket, ami nem más, mint a saját családi minta. Több szempontból vizsgálva a kérdést arra kértük a diákokat, hogy hasonlítsák terveiket saját szüleik életvezetéséhez.

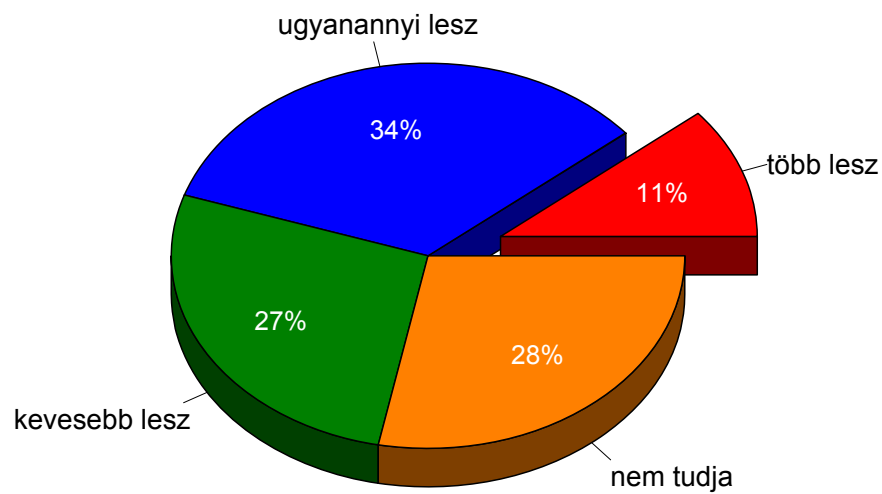
Az ábrán jól látszik, hogy a szülőkkel való összehasonlítás nagyon nehéznek bizonyult, nagyon magas a bizonytalanok aránya (40-60 százalék között). A tényleges választ adóknál azonban minden vizsgált dimenzióban jobb életet remélnék a megkérdezettek (30-36 százalék). Kevesen válaszolták, hogy nem lehetnek jobbak szüleiknél, mindössze az egészség kérdésében volt a válaszadók negyede pesszimistább (vagy realistább), miszerint nem lesz egészségesebb, mint szülei.

Saját élettervezés - szülők életvezetése

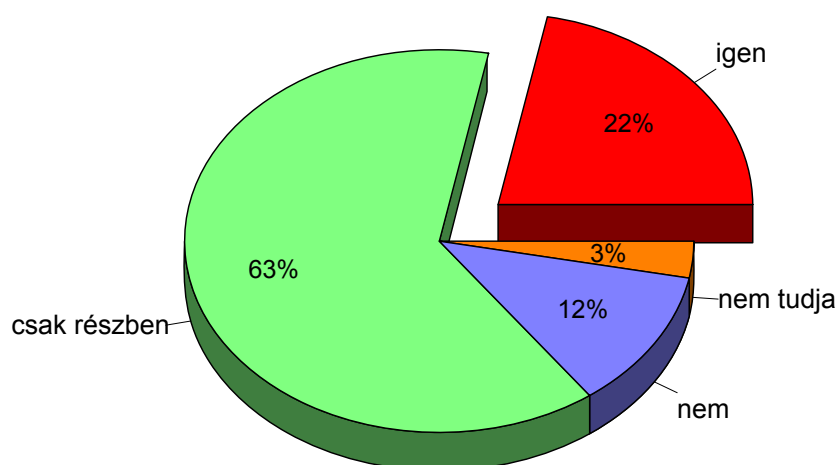
A gyermekvállalással kapcsolatban is megkérdeztük a fiatalokat, 28 százalékuk azonban nem mert jósolni. Mindössze egytizedük mondta azt, hogy több gyermeket vállalna mint szülei, 34 százalékuk ugyanannyit, míg 27 százalékuk szerint kevesebb gyerekük lesz, mint amennyi szüleiknek.

Szerinted több gyereked lesz, mint a szüleidnek?

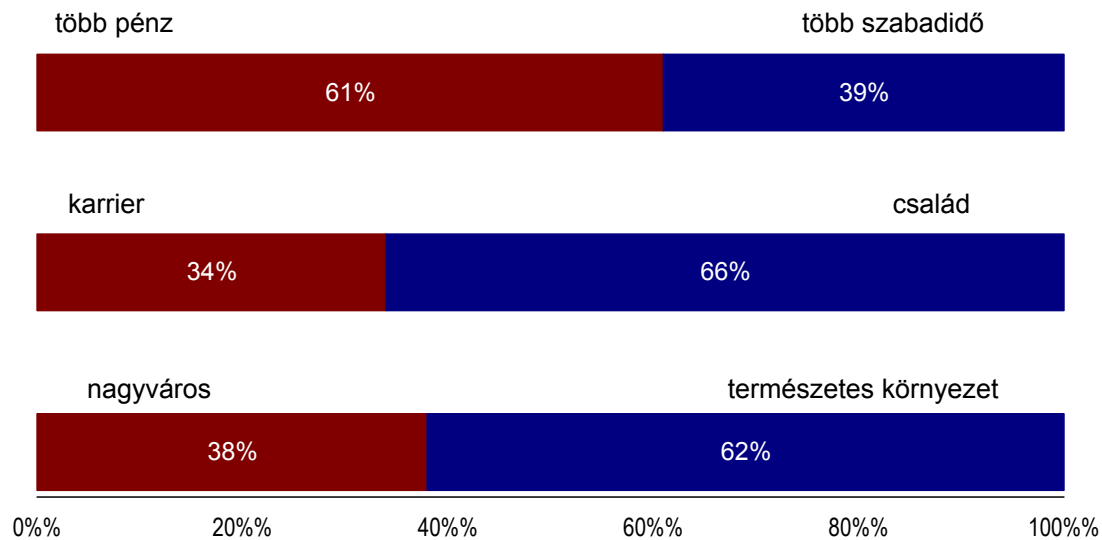

A munkavállaláshoz szükséges ismeretek megszerzéséhez a fiatalok többsége szerint az iskola csak részben elég, minden tizedik fiatal szerint viszont egyáltalán nem. Ötödük úgy gondolja, hogy az életre való felkészítéshez, a tényleges munkaerőpiacra való belépéshez az iskolai évek elegendő ismereteket adnak át.

Szerinted a munkavállaláshoz szükséges ismeretek megszerezhetők az iskolában?

Életervezési preferenciák

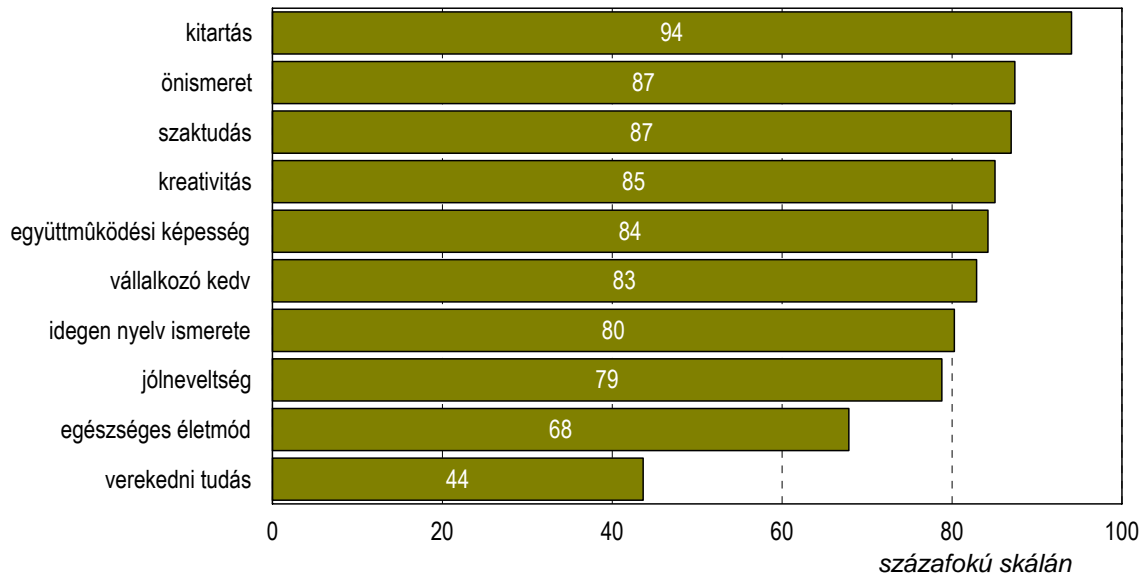
A megkérdezett középiskolások több pénzt szeretnének, mint szabadidőt, ugyanakkor a karrier helyett a családjuknak élnének szívesen, és a nagyvárostól megcsömörlötten inkább egy természetes környezetben lévő kistelepülésen. 60 százalék több pénzt, 39 inkább több szabadidőt szeretne, azonban a jeles tanulóknál ez az arány megfordul, ők többségében a szabadidőt preferálják. A fiúk, a környező településeken élők, a szakmunkás és technikai tanulók, valamint a képzetlenebb szülők gyermekei jobban szeretnének inkább természetes környezetben élni, mint egy nagyvárosban.

A fiatalok jövőképehez hozzátartozik az is, hogy miként vélekednek arról, mik az életben való érvényesüléshez szükséges, sikeres tulajdonságok, képességek, amelyek már a középiskolában is nyilvánvalóvá válnak számukra. A kapott eredmények a főbb demográfiai mutatóktól függetlenek, kivéve talán azt a nyilvánvaló tény, hogy a lányok, a diplomás szülők gyermekei és a gimnazisták kevésbé hisznek a verekedni tudás, mint az életben való sikeres érvényesüléshez elengedhetetlen képesség erejében, ami egyébként a százfokú listán a legkevesebb pontszámot kapta.

A legtöbb pontszámot a kitartás kapta (94 pont), amely a fehérvári fiatalok szerint elengedhetetlen az életben való sikeres érvényesüléshez, nagyon fontos az önismeret és a szaktudás (87-87 pont), valamint a kreativitás és az együttműködési készség is (85-84 pont). 80 pontot kapott az idegen nyelv ismerete, ami azt jelenti, hogy a fiatalok számára is nyilvánvaló, elengedhetetlen a nyelvtudás, bármilyen szakmában dolgozik is az ember. Kiemelkedő még a vállalkozói kedv, mint képesség is, ami a merészség, bátorság üzleti életben való megfelelését jelképezi, 83 pontot kapott átlagosan a középiskolásoktól. A jólneveltség már a lista vége felé található, de még így is fontosnak

tartották a fiatalok (79 pont). A lista legalján (a verekedni tudáson kívül) az egészséges életmód áll 68 ponttal, ami a fiataloknál kevésbé fontos szempont, mint a többi felsorolt.

Az életben való sikeres érvényesüléshez mennyire fontosak a következő képességek?

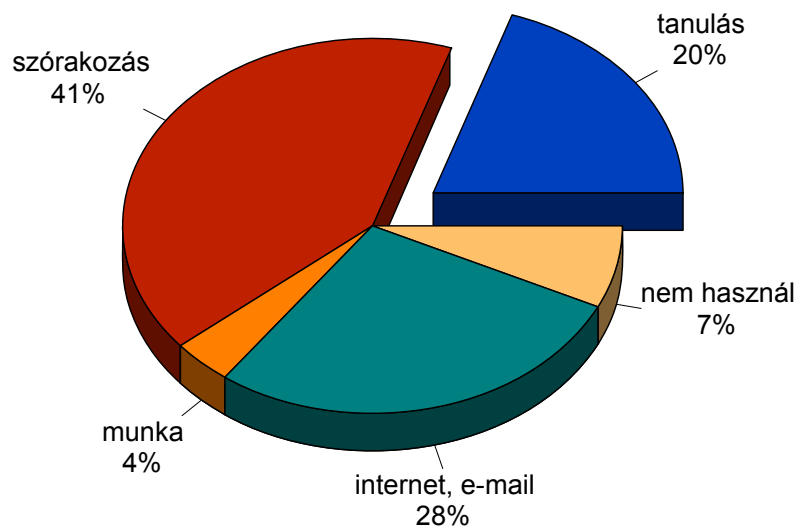

10. Ifjúsági info-kommunikációs helyzet

A XXI. században az informatikai és a kommunikációs eszközök használatának stabil ismerete megkerülhetetlen szinte minden területen. Ezért egyáltalán nem mindegy, hogy a fiatalok milyen és mennyi informatikai eszközhöz férnek hozzá otthonukban, illetve közvetlen környezetükben. Az info-kommunikáció egyik legfontosabb eleme a számítógép és az Internet, éppen ezért ezeket vizsgáltuk meg közelebbről.

Igen biztató előrelépésnek tűnik az évtized eleji eredményekhez képest az, hogy a megkérdezetteknek mindössze 7 százaléka az, aki egyáltalán nem használ számítógépet, a többiek valamilyen formában hozzájutnak. Minden ötödik fiatal használja viszont csak tanulásra, 41 százalékuk elsősorban szórakozásnak tekinti, és – középiskolások lévén – mindössze 4 százalékuk munkaeszköznek, ugyanakkor 28 százalék internetezik, e-mail segítségével levelezik barátaival.

Mire használod elsősorban a számítógépet?

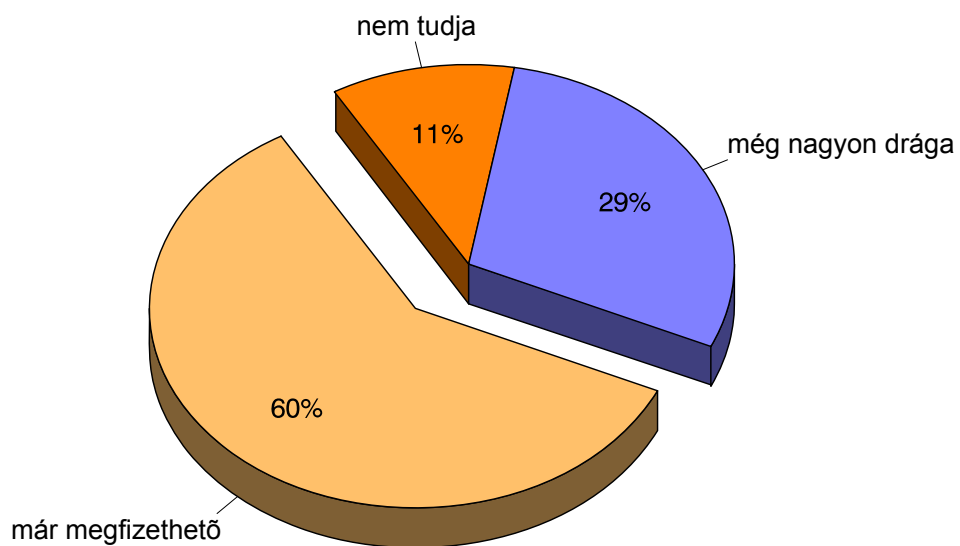

A megkérdezett tanulók felének van már otthon internete, azonban 60 százalékuk szerint már mindenki számára megfizethető, mindössze 29 százalék szerint túl drága még ez a szolgáltatás. Elsősorban székesfehérvári lakosú fiatalok, a képzettebb szülők gyermekei, a szakközépiskolások és gimnazisták, a jó tanulók, valamint az eleve előnyösebb helyzetből induló teljes családok gyermekei rendelkeznek nagyobb eséllyel otthoni internet kapcsolattal.

Otthoni Internettel rendelkezők aránya a főbb demográfiai mutatók mentén

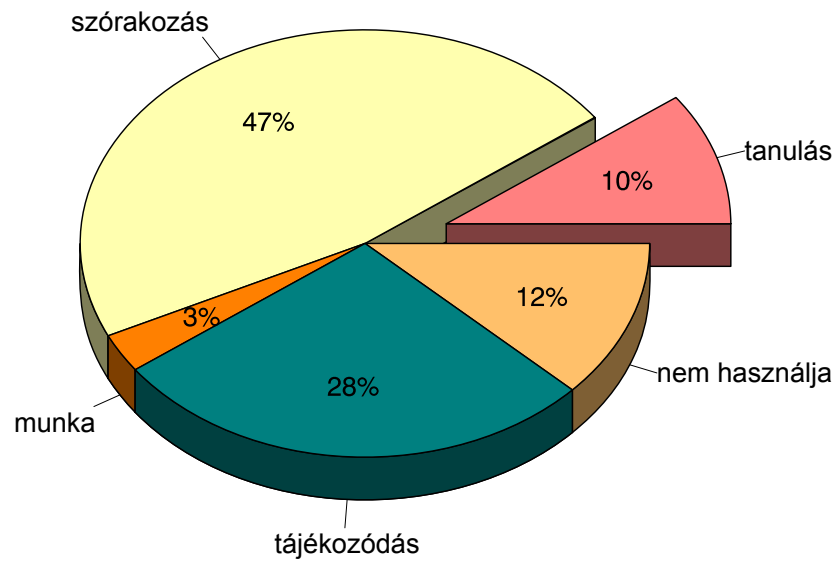
	Van Internete (%)
Teljes család	53
Csonka család	40
Székesfehérvári	61
Nem székesfehérvári	40
Gyenge tanuló	43
Közepes tanuló	40
Jó tanuló	55
Jeles tanuló	71
Gimnázium	74
Szakiskolás	55
Szakközépiskolás	28
Technikusi tanuló	48
8 általános vagy kevesebb (szülő)	25
Szaktmát szerzett (szülő)	37
Érettségizett (szülő)	53
Diplomás (szülő)	82
IGEN VÁLASZOK ARÁNYA	49 %

Szerinted az internet ma már megfizethető szolgáltatás?

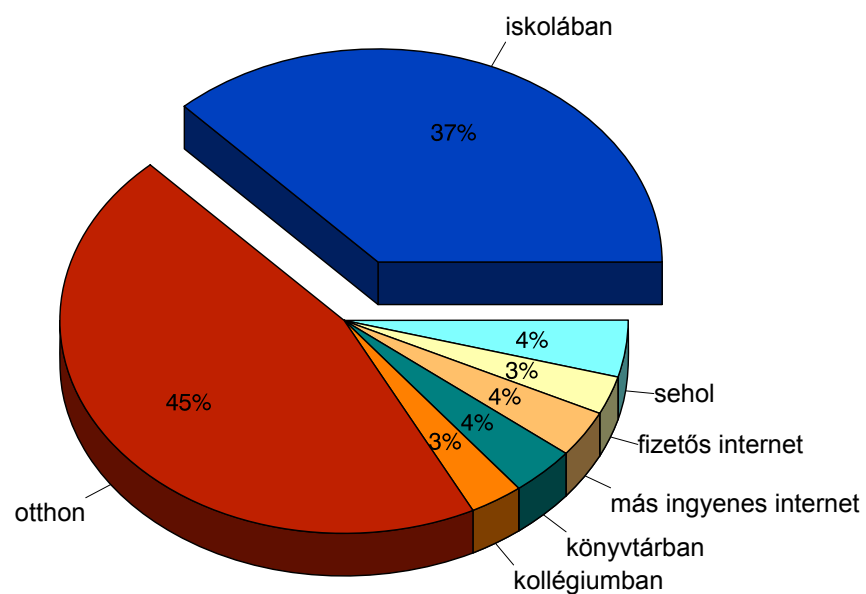
A középiskolások elsősorban szórakozásra használják az internetet, majdnem a megkérdezettek fele válaszolt így (47 százalék), munkára, értelemszerűen nagyon kevesen, mindössze 3 százalékuk. Minden negyedik fiatal tájékozódik, információt szerez, amikor felmegy a netre.

Mire használod elsősorban az internetet?

A fiatalok többsége (45 százalék) elsősorban otthon használja az internetet, 37 százalékuk az iskolában, 3 százalékuk kollégiumban, 4 százalékuk könyvtárban jut hozzá. 4 százalék ingyenes, 3 százalék pedig rákényszerül arra, hogy fizetős internet állomáson csatlakozzon fel. Mindössze csak 4 százalékuk nem használja.

Mire használod elsősorban az internetet?

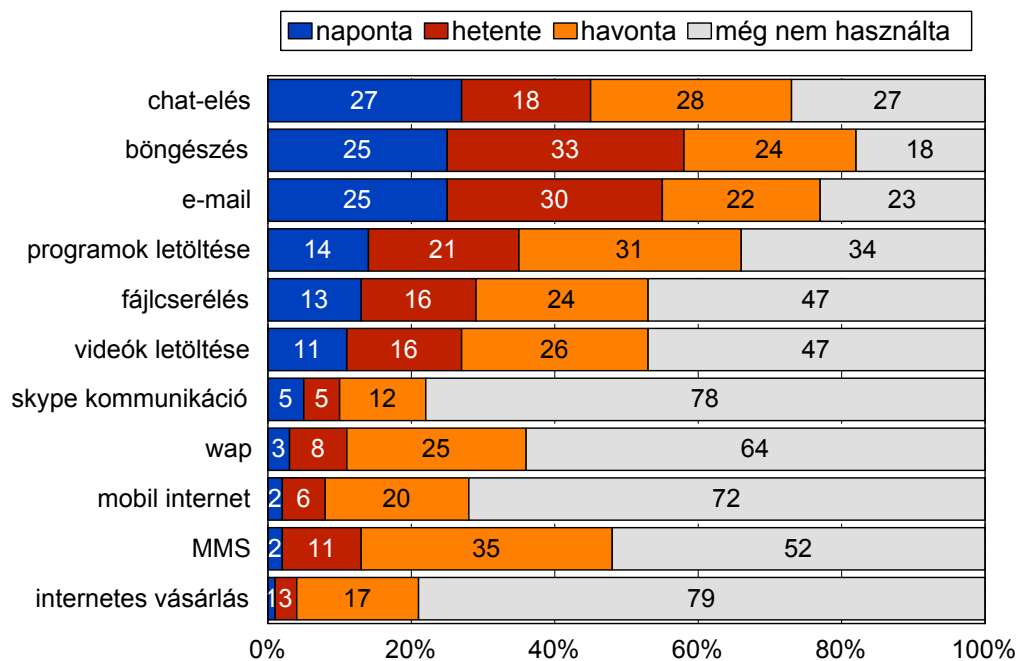
Közelebbről vettük górcső alá a XXI. századhoz elengedhetetlenül szükséges internet és a mobilkommunikációs eszközök adta lehetőségek kihasználásának elterjedtségét a székesfehérvári középiskolások körében.

Az eredmények alapján összességében elmondható, hogy az internet penetráció, legalábbis a fiatalok körében egyre növekszik, ugyanis az ezzel kapcsolatos tevékenységek egy része (böngészés, e-mail, chat) minden negyedik fiatalnak napi elfoglaltságot jelent. A megkérdezettek harmada is legalább egyszer hetente leül böngészni, vagy e-mailt írni. A chat-elés kevésbé népszerű, mégis, 18 százalékuk hetente, 28 százalékuk havonta egyszer beszélget így barátaival. A programok letöltése már nem ennyire elterjedt, bár ez a tevékenység az átlag felhasználónak nem is szükséges, ugyanígy a videók letöltése, vagy a fájlcsere sem. Ennek ellenére 11-14 százaléka a fiataloknak naponta kihasználja ezeket a lehetőségeket.

Az internetes vásárlás, mint ahogy az a III. Elektronikus Kereskedelem Konferencián nemrég el is hangzott, még mindig gyerekcipőben jár, ezért a fiatalok körében sem várhattunk kiugró különbségeket. Ugyanakkor mégis jó eredménynek számít az, hogy minden ötödik fiatal havonta legalább egyszer vásárol valamit az interneten keresztül, a magyarországi átlaghoz képest ez is jelentősnek mondható.

A mobilkommunikációhoz kapcsolódó lehetőségek közül kiemelkedik az MMS használat, a megkérdezettek fele havonta legalább egyszer elküld egy képpüzenetet, míg havonta minden harmadik középiskolás használja a wap-ot.

Milyen gyakran használod az alábbi lehetőségeket?

Végül megkérdeztük a válaszadókat arról is, hogy mi a kedvenc honlapjuk, amelyet a leggyakrabban szoktak látogatni. A nyitott kérdésre 88 százalékuk adott összesen ezernél is több választ, ez is bizonyítja, hogy az internet használat egyre elterjedtebb. Természetesen a legtöbben valamilyen szórakoztató oldalt jelöltek meg (348 említés), amely a sporttól, a zenei oldalakon át a kvíz oldalakig bezárólag az internetes honlapok széles tárházát takarja. Külön került kategorizálásra a chat.hu, egyrészt magas népszerűségéből adódóan, másrészt pedig, mert egy külön kommunikációs csatornát is takar. A második legnépszerűbbek az internetes levelezők, 228-szor említettek meg a megkérdezettek ilyen stílusú lapot. A harmadik az internetes keresők, a levelezés után a következő kattintás, ha a felhasználó keres valamit a neten (200 említés). Negyedik helyre kerültek a székesfehérvári oldalak, amelyek témájukban a városhoz köthetőek, a legtöbb ilyen a sporttal, sportcsapatokkal vagy szórakozással foglalkozik (102 említés). Népszerűek az ún. közösségi portálok (iwiw.hu, myspace.com), ahol a fiatalok „egymásra találhatnak”, baráti kapcsolataikat ápolhatják.

Milyen weblapokat látogatnak a leggyakrabban a fiatalok?

	Említések száma
Szórakoztató oldalak (pl. gportal.hu, bravo.hu, msm.com, mp3.lap.hu, nemzetisport.hu, teveclub.hu stb.)	348
Internetes levelezők (pl. freemail.hu, vipmail.hu, citromail.hu stb.)	228
Keresők (pl. google.co.hu, astalavista.com, startlap.hu stb.)	200
Fehérvári oldalak (pl. albavolanfevita.hu, albakosar.hu, whitecity.hu stb.)	102
Chat.hu	60
Közösségi portálok (pl. myspace.com, iwiw.hu)	57
Autós honlapok (pl. automotor.hu, totalcar.hu stb.)	45
Hírportálok, internetes újságok (pl. origo.hu, index.hu stb.)	38
Oktatási oldalak (pl. felvi.hu, felvetelizo.hu stb.)	31
Összesen	1109

12. Környezettudatos gondolkodás

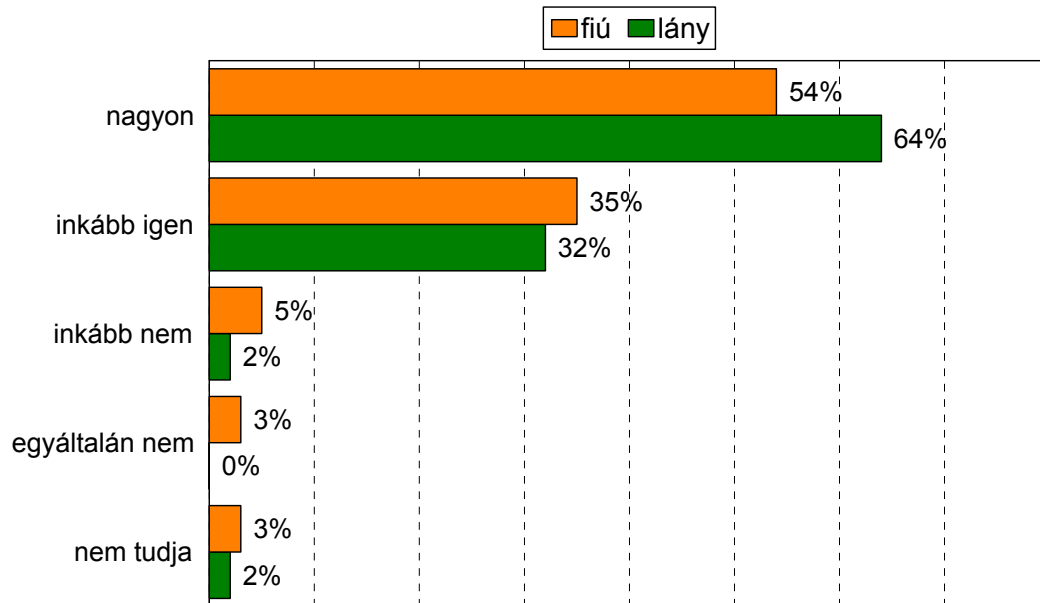
A 21. század egyik sarkalatos tudományos problémája a környezetterhelés csökkentésének megoldása, illetve a környezettudatos élet, környezettudatos gondolkodás kialakítása és megerősítése. A modern demokratikus államok egyik elsődleges feladata, hogy az ehhez szükséges normarendszert és törvényi szabályozást megteremtsék, a lokális szabályozásoknak pedig teret engedjenek. A modern területi, városi önkormányzatok feladata pedig az lenne, hogy az elvben megfogalmazott célok mellé konkrét, lokális szabályozást és eljárásrendet dolgozzanak ki, a helyi szintű környezetterhelést és környezeti feltételeket figyelembe véve alakítsák ki stratégiáikat és hangolják össze a környezeti gondolkodással szembemenő gazdasági, politikai érdekeket úgy, hogy azok megfeleljenek az általános környezetvédelmi elvárásoknak. Fontos hangsúlyozni, hogy ez csupán a minimumkövetelmény, amelynek megteremtése elengedhetetlen a társadalom hosszú távú fennmaradása, illetve politikai értelemben a választók érdekeinek helyes képviselése szempontjából.

Ez a fejezet azzal kíván foglalkozni, hogy helyi szinten egy középiskolás, majdnem felnőtt korosztály milyen mértékű környezettudatos gondolkodással bír, mennyire nyitott és érzékeny környezetére, valamint fogyasztóként és állampolgárként mennyit próbál meg megtenni annak megóvása érdekében.

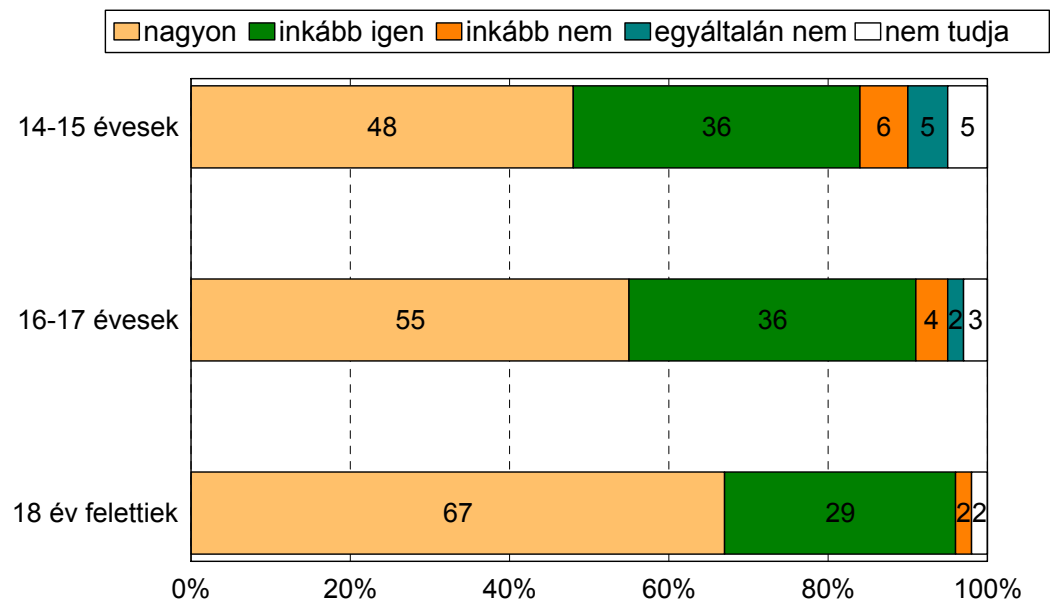
A demográfiai háttérváltozók mentén vizsgálva azt a kérdést, hogy a válaszadók mennyire tartják fontosnak a környezetvédelmet, mindössze nemek és életkor mentén találtunk szignifikáns különbséget. Ez részben biztató eredmény, ugyanis országos reprezentatív kutatásokból tudjuk, hogy a felnőtt lakosság általában a magasabb iskolai végzettség, de sokkal inkább a javuló anyagi helyzet hatására válik „környezettudatosabbá”. Az, hogy a családi háttértől, és iskolatípustól függetlenek az eredmények, mutatja azt, hogy a környezeti nevelés részben jó irányba vezet, tehát mindenkire hatással van, függetlenül a családi szocializációs mintától. A konkrét eredmények szintén biztatóak, a válaszadók 92 százaléka inkább igen, vagy teljes mértékben tartja fontosnak a környezetvédelmet. A lányok esetében ez még egy-két százalékkal magasabb is, mint a fiúknál. Elenyésző azoknak az aránya, akik nem tulajdonítanak neki jelentőséget.

Életkor tekintetében az eltérések logikusan magyarázhatóak, hiszen a kevesebb tapasztalattal rendelkező fiatalabbak kevésbé érzékenyek a környezeti problémákra, míg az életkor növekedésével, az élettervezési stratégiák kialakításával ez a szempont is teret nyer a megkérdezettek gondolkodásában. 18 éves kor felett a környezetvédelem fontossága a 15-16 évesek esetében tapasztalt 48 százalékról 67 százalékra növekszik.

Mennyire tartod fontosnak a környezetvédelmet?

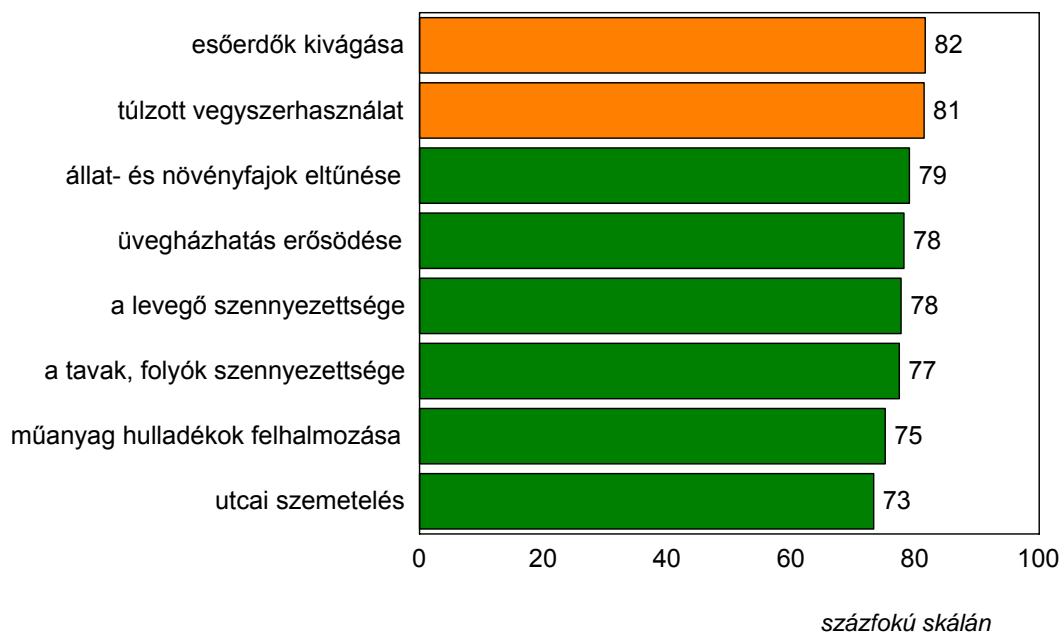

Mennyire tartod fontosnak a környezetvédelmet?

A következő táblán azt vizsgáltuk meg, hogy a megkérdezettek mennyire érzékenyek a különböző környezeti problémákra, mennyire tartják súlyosnak azokat. Az ábrán jól látszik, hogy gyakorlatilag nincs jelentéktelennek ítélt probléma, a legmagasabb és legalacsonyabb pontátlag között is mindössze kilenc pont a különbség. Gyakorlatilag minden problémát jelent, de emellett fontos eredmény, hogy általában a megkérdezettek a tőlük viszonylag távol álló veszélyeket minősítették jelentősebbnek (esőerdők kivágása, vegyszerhasználat a földeken, állat és növényfajok kipusztulása), míg a közelebbieket, melyek csökkentése érdekében egyéni szintű cselekvésekkel is lehet eredményeket elérni, kevésbé veszélyeseknek (utcai szemetelés, műanyag hulladékok felhalmozása). Ez egyfajta probléma-hárítást is feltételez, azaz az egyén kevésbé teszi magát felelőssé a környezetpusztulásért, próbálja másokra, a távoli konszernekre, más államokra átruházni a felelősséget.

Az alábbi környezeti problémák mennyire veszélyesek

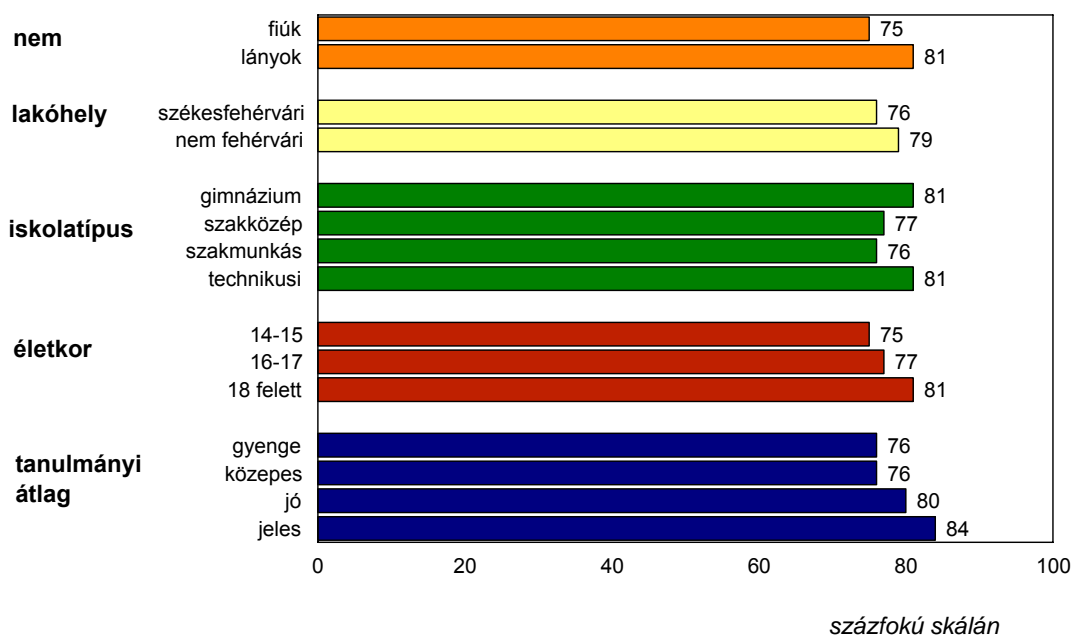
Mivel az egyes szennyezés-fajták és demográfiai háttérváltozók közötti szignifikáns kapcsolatok nagyon esetlegesek, és csak nehezen magyarázhatóak, ezért készítettünk egy ún. környezeti érzékenységi index változót úgy, hogy az egyes szennyezések megítélésére százfokú skálán adott pontszámokat átlagoltuk, amely egy szintén százfokú skálát eredményezett. Ennek segítségével azt próbáltuk meg mérni, hogy a környezeti problémák iránti érzékenység a demográfiai változók mentén milyen mértékben változik. Előnye a módszernek az, hogy egy ilyen nem direkt kérdés esetében – ellentétben az előbb ismertetett, a környezetvédelem fontosságát feszegetővel –, a társadalmi normával szembeni rejtett vélemények könnyebben kimutathatóak, a demográfiai változók mentén kialakuló

különbségek jobban kirajzolhatóak.

A háttérváltozók alapján azt mondhatjuk, hogy a lányok valamelyest érzékenyebbek a környezeti problémákra, de ezt már az előző kérdésnél is megállapíthattuk. Az érdekes sokkal inkább az, hogy szignifikáns elérés van a különböző településeken lakók között is, megállapítható ugyanis, hogy a székesfehérváriak kevésbé érzékenyek környezetük romlására, mint a környező településen élők. Bár az eltérés mindössze három pont, nem szabad elfelejteni, hogy ez a képzett skála „pontosabb”, mint egy átlagos százalékos skála, itt a kis eltéréseket is figyelembe lehet venni.

Az iskolatípusok szerint is szignifikáns különbség mutatható ki. A gimnáziumi és technikai képzésre járók környezeti érzékenysége magasabb, mint a szakközép, illetve szakmunkás tanulóké. Ugyanígy a jeles és jó tanulók szintén érzékenyebbek, mint a gyengébb osztályzatot kapó fiatalok. Az életkorról az előző kérdés kapcsán már esett szó, itt viszont megerősíthető az, hogy az idősebbek már jobban odafigyelnek környezetükre, mint a fiatalabbak, érzékenyebbek a környezeti problémákra és a környezetszennyezésre is.

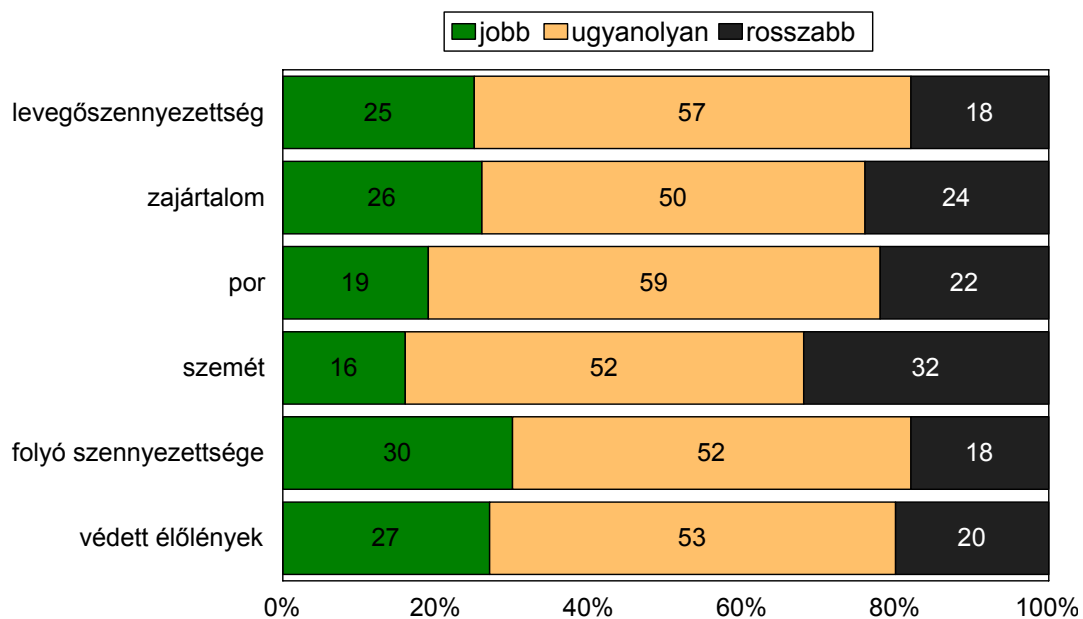
Környezeti érzékenység index

A fiatalok megítélése szerint elsősorban a felhalmozódó szemét tekintetében van rosszabb helyzetben Székesfehérvár a magyarországi átlaghoz képest (32 százalékuk válaszolta ezt). Ugyanakkor átlagosan minden második fiatal azon a véleményen volt, hogy Fehérvár se nem jobb, se nem rosszabb helyzetben nincs mint a többi magyarországi település. Minden negyedik fiatal szerint a levegő szennyezettsége és a zaj tekintetében valamelyest jobb helyzetben van a város, minden

harmadik szerint pedig a folyó sem annyira szennyezett, mint máshol. Azt mondhatjuk, hogy a székesfehérvári középiskolások tapasztalatai, információi szerint a város környezetszennyezés szempontjából megfelel egy átlagos magyar településnek, nincs kiugró mértékű szennyezettség, de javuló tendenciákat sem lehet tapasztalni.

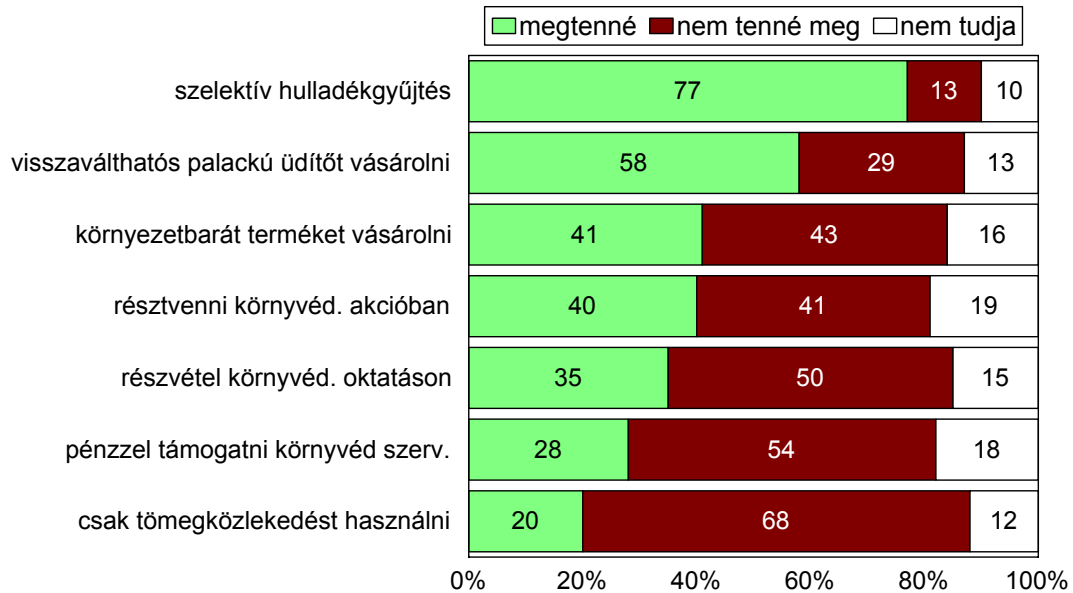
Jobb vagy rosszabb a helyzetben van Székesfehérvár az alábbi szennyezések tekintetében?

A participációs hajlandóság mérésére megkérdeztük a középiskolásoktól azt, hogy mit tennének meg a környezetük megóvása érdekében, mennyit hajlandók feláldozni idejükből, pénzükből, komfortjukból azért, hogy javítsák környezetük állapotát.

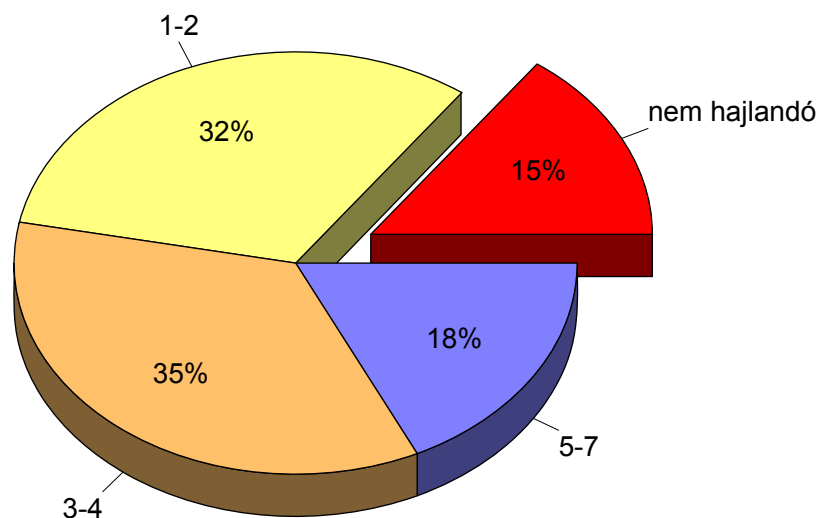
Első helyen természetesen a szelektív hulladékgyűjtés áll, a megkérdezettek 77 százaléka hajlandó lenne rá, és valószínűleg sokan már most így gyűjtik otthon a szemetet. Szintén sokaknak nem okozna problémát, ha csak visszaváltható palackú üdítőt kellene vásárolnia (58 százalék). A megkérdezetteknek csupán 41 százaléka lenne hajlandó drágább, de környezetbarát termékeket vásárolni, és ugyanígy 40 százalékuk venne részt környezetvédelmi akciókban. A környezetvédelmi oktatás már kevésbé vonzó, csupán 35 százalékuk hallgatna végig ilyen jellegű képzést, minden második fiatal erre már nem szánja idejét. Pénzt sem adnának ki a kezükből, csupán 28 százalékuk támogatná anyagilag a zöld szervezeteket, illetve az autóról sem mondanának le, mindössze 20 százalékuk szánna rá magát, hogy környezetvédelmi célból kizárólag tömegközlekedési eszközökkel utazzon.

Az alábbiak közül mit tennél meg a környezet megóvása érdekében?

A participáció mérésére és összehasonlítására készítettünk egy indexet, amely azt mutatja meg, hogy a felsorolt hét participációs ágens közül a megkérdezettek összesen mennyire lennének hajlandóak.

Környezeti participáció

Az adatok azt mutatják, hogy a megkérdezettek 15 százaléka semmilyen környezetvédelmi tevékenységre sem hajlandó, egyharmaduk a felsoroltak közül 1-2 tevékenységet szívesen megtenne, 35 százalékuk 3-4-et, egyötödük pedig majdnem az összesre hajlandó lenne azért, hogy megóvja környezetét.

Összesítve a fent leírtakat elmondhatjuk, hogy felfedezhető környezeti érzékenység a fiatalok körében, sajnos mivel összehasonlító eredmények nem állnak a rendelkezésünkre, ezért nem tudjuk, hogy ez javuló, avagy stagnáló tendenciát takar, illetve hiányosak az információink arról is, hogy pontosan milyen hatások következtében alakítják ki a környezetről alkotott véleményüket. Utóbbival kapcsolatban azonban azt megállapítottuk, hogy a családi szocializációs minta hatása a környezeti érzékenységre csekély, vagy egyáltalán nincs is. A várost szennyezés szempontjából átlagos magyar településnek tekintik, participáció tekintetében pedig természetesen a könnyebb utat választják, csupán minden ötödik fiatal hajlandó az átlagosnál nagyobb áldozatot hozni a környezet megóvása érdekében.